

MAKALE / ARTICLE:

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLERARASI İLETİŞİMİNDE SOSYAL MEDYANIN YERİ VE ÖNEMİ*

THE SIGNIFICANCE OF SOCIAL MEDIA IN THE INTERPERSONAL COMMUNICATION OF GRADUATE STUDENTS

Mehmet SUIÇMEZ**, Mehmet ÖZDEMİR***

ÖZET

Teknolojinin gelişmesi, kişilerarası iletişimin şeklini de değiştirmiştir. Günümüzde kişilerarası iletişimde yüz yüze iletişimin hala öncelikli bir iletişim biçimi olduğu düşünülmektedir. Ancak kişiler birbirleriyle iletişimlerini eskiye oranla bugün daha çok sosyal ağlar üzerinden gerçekleştirmektedirler. Sosyal ağlar sayesinde kişiler mesajlaşma, fotoğraf ve yazı paylaşma, gündemi takip etme, bilgiye erişme gibi birçok şeyi yapabilmektedirler. Her geçen gün kullanıcı sayısı artan sosyal medya özellikle gençlerin ilgisini çekmektedir. Bu çalışmada kişilerarası iletişimde sosyal medyanın önemi belirtilerek Ankara ilinde öğrenim gören üniversite öğrencileri ile Sinop ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyal medyayı kişilerarası iletişimlerinde ne amaçla kullandıkları anket yöntemiyle karşılaştırarak elde edilen bulgular ile gençlerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kişilerarası iletişim, gençlik, internet, sosyal medya.

* Bu çalışma, 2-3 Mayıs 2019 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen 6. Uluslararası İletişim Günleri Dijital Dönüşüm Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Etik Kurul Onayına İhtiyaç Duyulmamıştır. Bu makalede "Araştırma ve Yayın Etiğine" uyulmuştur.

** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Doktora Öğrencisi. E-posta: suicmehmet@gmail.com, ORCID Number: 0000-0001-7909-0704

*** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Doktora Öğrencisi. E- posta: mehmet255@gmail.com, ORCID Number: 0000-0002-9213-1926

ABSTRACT

The advance of the technology has had a huge impact on the way the interpersonal communication is being conducted. Yet, communication has lately become a phenomenon of social networking. With social networking, people are now able to enjoy instant messaging, share their fotos and writings, keep up with the latest news, and access information globally. Both the internet and social media have become indispensable aspects of the daily life. The youth is growing increasingly attracted to social media, adding up to the total number of its users. The present study relies on a recent survey conducted both in Ankara and Sinop to compare graduate students in both cities with respect to their tendencies in using social media. The statistical outcome of the survey has been interpreted to point out to various ways in which the youth has been making use of social media.

Key Words: Interpersonal communication, the youth, the internet, social media

GİRİŞ

İletişim kelimesi Latince’de bölüşmek anlamına gelen communis kelimesinden türemiştir.

Birbirlerine ortamlarındaki nesnelere, olaylar, olgularla ilgili değişimleri haber veren, bunlara ilişkin bilgileri birbirine aktaran, aynı olgular, nesnelere, sorunlar karşısında benzer yaşam deneyimlerinden kaynaklanan, benzer duygular taşıyıp bunları birbirine ifade eden insanların oluşturduğu topluluk ya da toplum yaşamı içinde gerçekleştirilen tutum, yargı, düşünce ve duygu bildirimlerine iletişim diyoruz. (Oskay, 2016: 23).

Dijital temelli kitle iletişim araçları devreye girmeden önce kişilerarası iletişim denildiğinde akla ilk olarak yüz yüze iletişim gelmekteydi. Ancak günümüzde gelişen teknolojiyle birlikte kişinin kendini ifade etmesi, çevresindeki insanlarla iletişim kurması daha çok cep telefonu ve sosyal medya gibi araçlarla yapılmaktadır. Bu da kişilerarası iletişimin biçimini ve sınırlarını bir hayli değiştirmiştir.

Özellikle 1990 sonrası doğmuş olan yeni kuşak, büyük ölçüde bilgisayar ekranlarıyla örülmüş bir ağın içerisinde yaşamaktadır. Bu dijital dünya, onların kişilerarası iletişiminden yeme-içme alışkanlıklarına ve ödev yapma biçimlerine kadar farklılıklar getirmiştir. Dijital yerliler olarak da adlandırılan bu kuşağın çoğunlukla da içerisinde yer aldığı sosyal gerçeklikten kopuk, sanal bazlı bir gerçekliğin içerisinde kapandığı gözlenmektedir.

Kendisini, teknolojinin iletişim yüzü olan sosyal medyayla ifade eden gençlik, içerisinde fiziksel olarak yer aldığı ortamlarda iletişim kurmak yerine telefon veya bilgisayarın tuşlarına basarak gerçekliği tartışılan sonsuz ve sınırsız özgürlüğün etrafında sörf yaparak iletişim kurmayı tercih etmektedir. Bu bağlamda karmaşıklaşan dünyada iletişim kurma yöntemleri de farklı bir mecraya sürüklenmektedir. Teknolojinin her alana sızdığı dünyada gençler de

kişilerarası iletişimleri başta olmak üzere dünyayı anlama ve kavrama çabalarını sosyal medya aracılığıyla gerçekleştirmektedirler.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişimde sosyal medyanın yeri ve önemi araştırılarak gençlerin iletişimlerinde sosyal medyayı kullanma sıklığı, zamanı ve hangi amaçlarla kullandıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Kişilerarası iletişimde sosyal medyanın etkisi açıklanarak çalışma kapsamında büyükşehir olan ve daha kentsel özelliklere sahip olan Ankara'da öğrenim gören üniversite öğrencileri ile daha küçük bir şehir olan ve kırsal özelliklere sahip olan Sinop'ta öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyal medya tutumlarını ve bu tutumların kişilerarası etkileşimdeki rolü karşılaştırmalı olarak ortaya konulmuştur. Elde edilen bulgular hem nitel hem de nicel veriler şeklinde sunulmuştur.

Çalışmanın hazırlık aşamasında ayrıntılı bir literatür taraması yapılarak benzer çalışmalar için uygulanmış ölçekler değerlendirilmiştir. Yapılan bu değerlendirmeler sonucunda çalışmanın amaçlarına uygun özgün bir ölçeklendirme geliştirilmiş ve soru formu da yine özgün bir biçimde tasarlanmıştır. Alan çalışması sonrasında elde edilen bulgular SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) istatistik paket programına aktarılarak Frekans, cross, t-test başta olmak üzere gerekli tüm analizler yapılmıştır. Bu bulgular değerlendirilirken temel amaç olan üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişimde sosyal medyanın etkisinin ölçülmesine çalışılmış ve elde edilen tüm bulgular Ankara ve Sinop illeri kapsamında karşılaştırmalı olarak incelenerek oluşturulan hipotezler sınanmıştır.

1. SÖZEL İLETİŞİMİN ÖNEMİ

İnsan toplumsal bir varlık olmanın gereği olarak bir başka insanla iletişim kurmak istemektedir. Kurduğu ilişkilerde düşüncelerine, duygularına, kültürüne yakınlık gibi şeyler de aramaktadırlar. Kendi iç dünyasına temas eden kişilerle daha sıcak ve samimi ilişkiler yürütmektedir. Bu sıcaklık gerçekleşmezse ilişki başlamadan bitebilmektedir. Böylece insanlararası mesafe artmakta ve insanlar birbirlerinden uzaklaşıp yalnızlaşmaktadırlar.

İnsan kendini ve dışını tanımaya başladığında, ilk ve en yoğun ilişkide bulunduğu çevre kişilerarası olandır. Çeşitli örgütlü yer ve zamanda iki kişi arasında olan ilişki ve bu ilişkinin olmasını sağlayan iletişim kişilerarası iletişimdir (Erdoğan, 2002: 175).

İletişimi güçlü kişilerin yaşam pratiklerini aktif biçimde gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu kişiler iyi iletişim kurma becerileri sayesinde toplumda işlerini kolaylıkla yürütebilmektedirler. İnsanlar kendilerine yakın buldukları kişilerin sorunlarına, isteklerine

çabuk cevap verebilmektedirler. İletişim becerileri gelişmiş bireyler, toplumsal yaşam içerisinde başkalarıyla daha kolay temas kurabildikleri için onların deneyimlerinden, bilgi ve becerilerinden faydalanabilmektedirler.

Kişilerarası ilişkilerin doğası gereği, karşılıklı olarak geliştirilen ilgi, samimiyet ve güven duygusu kişilerarası iletişimin önemini vurgulamaktadır. İletişimsizlik duyarsızlaşmış/yalnızlık duygusu içinde olan bir kişilik ve kimlik yaratırken, samimi ilişkiler ise sosyal ve toplumla bütünleşmiş bir kişiliğe dönüşmektedir (Özodaşık, 2013: 30).

Kişilerarası iletişimde kullanılan araçlardan en önemlisi dildir. Sözlü iletişimin verimli gerçekleşmesi için dilimizi etkin kullanmamız gerekmektedir. Kişiler birbirlerine mesajlarını sözcükler yoluyla iletmektedir. Bu nedenle iletişim sırasında seçilen sözcüklerin, ses tonunun önemi büyüktür. Kelime hazinesinin genişliği, kurulan iletişimin sağlıklı bir şekilde ilerlemesinde etkilidir. Kişi, karşısındaki kişiyi dinlerken kurduğu cümlelerden anlamlar çıkararak tepkiler vermektedir. Konuşulan konunun içeriği de iletişimi kuran kişilerin ilgi alanına uygun olmalıdır.

Etkin dinleme, iyi konuşmak kadar önemlidir. Konuşmanın bir mesaj içermesi yani bir amacının olması gerekmektedir. İyi bir konuşmacı olmak için kitap okumak, gündemi takip etmek, eleştirel bir bakış açısına, merak duygusuna sahip olunmalıdır. Konuşmacının kelime hazinesinin genişliği dinleyiciye keyif verir ve dikkat çeker. Konuşmanın uzunluğu iyi ayarlanmalı ve dinleyicilerin tepkilerine göre içerik konuşma esnasında düzenlenmelidir (Serttaş Ertike, 2012: 15).

2. BEDEN DİLİ

Kişilerarası iletişimin yapılabilmesi için sadece sözcüklerden yararlanılmamaktadır. Karşılaştığımız kişinin fiziksel görünümü iletişime geçmeden önce bize az çok o kişiyle ilgili bilgi vermektedir. Kişinin beden dili, giyimi, kuracağımız kişilerarası iletişimde olumlu veya olumsuz bir tutum sergilememize yol açmaktadır. Mimikler, samimi ve samimiyetsiz tavırlar kişilerarasındaki yakınlık düzeyini de belirlemektedir.

Kişilerarası iletişimde ses tonu, araya konan mesafe, giyim kuşam özellikleri, vücudun duruşu vb. gibi sözsüz iletişim öğeleri ilişkilerin nasıl anlaşılması gerektiğini belirler. (Zillioğlu, 1996: 181).

İster kitle iletişiminde olsun, isterse kişilerarası iletişimde olsun görsellik çok önemli bir yer işgal etmektedir. İnsanlar diğer bireylerle karşılaştıklarında sözel iletişimden önce beden yoluyla sözsüz iletişime geçerler. (Işık, 2004: 24).

Sözlü kültürden yazılı kültüre, yazılı kültürden elektronik kültüre doğru zaman içindeki geçiş elbette medyanın kullanım biçimlerini de değiştirmiştir ve giderek değiştirmektedir. Önceleri düşünceler sözlü iletişim dışında beden hareketleri ile desteklenerek ifade edilirken oluşan yeni kültürde, sözler yazıyla, beden dili ise dijital ortamlarda bırakılan sembollerle ifade edilmektedir. Dolayısıyla mimik ve vücut hareketleriyle ifade edilebilecek bir kavram sosyal medya ortamında ancak okuyucunun hayal gücü çerçevesinde kendine bir karşılık bulabilmektedir.

3. İLETİŞİMİN BİÇİMİNİ DEĞİŞTİREN TEKNOLOJİ OLARAK İNTERNET

Teknolojinin gelişmesiyle kişilerarası iletişim internete taşınmıştır. Kişiler birbirleriyle iletişim kurarken yüz yüze iletişim, telefon gibi geleneksel yöntemleri kullanmalarının yanı sıra sosyal ağlar üzerinden iletişime geçebilmektedir. Teknolojinin olanaklarından yararlanan insanoğlu aynı ortamda bulunmadığı kişilerle internet vasıtasıyla iletişim kurarak yalnızlığını gidermeye çalışmaktadır.

İnternetin geniş halk kitleleriyle buluşmasıyla birlikte uzaktaki arkadaşımızla hızlı bir şekilde iletişime geçebiliyoruz. İnternette yazarak iletişim kurduğumuz kişiyle bilgisayarın kamerası sayesinde görüntülü iletişim de kurabiliyoruz. Böylece sosyal medya vasıtasıyla aynı ortamda bulunmayan iki kişi çift yönlü iletişim kurarak birbirlerine duygularını, düşüncelerini aktarabilmektedir. İnternet sayesinde daha önce hiç yan yana gelmediğimiz bir kişiyle de rahatlıkla iletişime geçerek arkadaşlık kurulabilmektedir.

İletişim teknolojileri tarihinde ilk kez internet aracılığıyla bireyler, iletişimde bulunduğu ötekini biyolojik ve toplumsal varlığını, sesini, görüntüsünü, cinsiyetini, kısaca bireysel tarihini dikkate almaksızın iletişimde bulunabilmektedirler. İletişim kurgulanmış kimlikler aracılığıyla yapılı hale gelmiştir (Timisi, 2003: 172).

ChristineBorgman dijital teknolojilerin iletişim alanında meydana getirdikleri değişimi ve bu değişimin etkilerini şu şekilde sıralamıştır (Öztürk, 2013: 17):

- Yeni medya, geleneksel iletişim biçimlerine oranla çok daha fazla insanla sık sık iletişime geçmeyi mümkün kılmıştır.
- Yeni medya ucuz bir biçimde iletişim kurma imkânı tanınmasının yanı sıra sağladığı iletişimin hacmi ve büyüklüğü de geleneksel medyaya oranla daha fazladır.
- Yeni medya ile belgelerin kullanımı ve dağıtımını yeni formatlarla mümkün olmaktadır.

- Yeni medyada e-posta, çevrimiçi tartışma ve sunumlar gibi yeni iletişim uygulamalarının kullanımı mümkündür.
- Yeni medya ortamında, resmi ve resmi olmayan iletişim biçimi sayısı artmaktadır.

4. İLETİŞİMDE YENİ ADRES: SOSYAL MEDYA

Sosyal medya gençlerin cazibe merkezlerinin başında gelmektedir. Gençler boş vakitlerinde eğlence ve bilgi edinmek amaçlı sosyal medyayı kullanmaktadır. Sosyalleşmek için gençler farklı mekânlarda eğlenmek yerine sanal ortamlarda daha önce tanıdığı ya da tanımadığı kişilerle sınırsız özgürlüğün rahatlığıyla sohbet etmektedir. Bu ortamlarda gençler yalnızlığın sıkıcılığından kurtularak merak dürtüsüyle bir sanal siteden başka bir sanal siteye geçerek bilgiye ulaşmanın kolaylığıyla uzak ve yakın çevrelerindeki olup bitenlerden haberdar olmaktadır. Bu derinlikten uzak yüzeysel bilgileriyle yaşamı kapsamlı bir şekilde yorumlamaya çalıştıklarını düşünmektedirler.

Sanal ortamda sosyalleşme adına yapılan etkinliklerin bireylerin sosyalleşmelerine çok fazla katkısı bulunmasa da var olan sosyal ilişkilerini sanal ortama taşıyarak sosyal bir varlık olma ihtiyacını karşılayabilmektedir. Bu bağlamda yüz yüze iletişimin yerini bu ağlar almıştır. Yani aslında bireyler normalde ne yapıyorlarsa yine aynı şeyleri yapmaktadır. Ne ki bir farkla; sanal uzamda ve sanal araçlarla. Söz gelimi, sohbet etmek için yüz yüze iletişimi değil anlık ileti uygulamasını seçmektedir. Okey oynamaya kahvehaneye değil bilgisayarın başına geçmektedir... (Toprak, Binark, Yıldırım, Aygül, Börekçi ve Çomu, 2009: 159'dan akt. Babacan, 2017: 86).

Gençler beğenilme arzularını da sosyal medya üzerinden sağlamaktadırlar. Facebook, instagram gibi sosyal ağlardan paylaştıkları fotoğraflar gençliğin beğenilme isteğini yansıtmaktadır. Ne kadar çok beğeni alırlarsa tanınırlıklarının o denli arttığını düşünmektedirler. Gençlerin çevrelerinde iyi mekânlarda gezen, çok arkadaşı olan biriymiş gibi algı yaratılarak kişiye önemlilik hissi verilmektedir. Hatta paylaşılan fotoğraf ve yazılara alınan beğeni sayısının çokluğu ve azlığı kişi için sorun teşkil edebilmekte, çoğu zaman ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Yalnızlaşma, depresyon, narsistik yönelimler bu tür olumsuzların başında gelmektedir.

İnönü Üniversitesi Sosyoloji Bölüm Başkanı, Doç. Dr. Vehbi Bayhan, konuyla ilgili yaptığı araştırmaların sonucuna göre; sosyal medyanın 'narsizm'i körüklediğini belirterek sosyal medyanın günümüzde, Narkissos'un yansımaları gördüğü gölün yerini aldığı bu bağlamda kişilerin, telefon kameralarıyla sürekli 'selfie' çekerek sosyal medyada yayınlamalarının da narsist ruh durumunun bir göstergesi olduğunu bu nedenle de sosyal medyada yayınladıkları fotoğraf ya da görüşlerinin takipçileri

tarafından 'like'lanmasının narsist birey için çok önemli olduğunu belirterek narsist kişiliklerin zaman içinde bireysel ve toplumsal psikolojide yaratacağı sorunlara dikkat çekmeye çalışmaktadır (Işıklar, 2017: 177).

Gençler yakın çevrelerinden ve dünyada olup bitenlerden haberdar olmanın yanı sıra eğlenme, arkadaş edinme ve toplumsal baskıdan kurtulup rahatlamak için de sosyal medyayı kullanmaktadır. Sanal ortam üzerinden gençler, yeni kişilerle mesajlaşmak için sosyal medyanın sunduğu fırsatlardan yararlanmaktadır. Sosyal medya sitelerinde paylaşılan fotoğraflarla toplumda kabul görmek isteyen birey bir imaj oluşturmak istemektedir. Ayrıca gençler, var olan ilişkilerini korumak için de yine interneti tercih etmektedirler.

Üniversiteli gençler sosyal medyadan dersleri için araştırmalar yaparak ödevlerini de hazırlamaktadır. Kütüphaneye gitmek yerine çeşitli konularda fikir edinmek için sosyal medyadan yararlanmaya yönelirler. Gençler sosyal medyada sadece sohbet etmek değil duygusal arkadaşlık ilişkileri kurmak için de gezinmektedirler. Sevgililer günü, doğum günü gibi özel günlerde yaptıkları etkinlikleri de paylaşım alanına taşıyarak aldıkları beğeni oranıyla kişisel tatmin yaşamaya çalışmaktadırlar.

5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmada aşağıda belirtilen hipotezlerin anlamlı olup olmadığına cevap aranmıştır:

- Üniversite öğrencilerinin öğrenim görülen iller ile internete olan bağlılıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır (Hipotez 1, H₁).
- Üniversite öğrencilerinin öğrenim görülen iller ile internetin güvenilir olması algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır (Hipotez 2, H₂).
- Üniversite öğrencilerinin öğrenim görülen iller ile internete olan kaygıları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır (Hipotez 3, H₃).
- Üniversite öğrencilerinin öğrenim görülen iller ile internetten duyulan tatminleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır (Hipotez 4, H₄).

6. AMAÇ VE YÖNTEM

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişimde sosyal medyanın etkisini ölçmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kişilerarası iletişimde sosyal medyanın rolü ayrıntılı bir biçimde incelenirken belli faktörlerin kişilerarası iletişim üzerinde ne derece etkili olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın bir diğer amacı ise Ankara ilinde öğrenim gören üniversite öğrencileri ile Sinop ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyal medya

tutumlarını ve bu tutumların kişilerarası etkileşimdeki rolünü karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktadır. Bu bağlamda seçilen illerden Ankara'nın metropol kentleri, Sinop ilinin de taşra kentleri temsil edeceği öngörülmüştür. Çalışma kapsamında Ankara'da 100, Sinop'ta 100 olmak üzere toplam 200 üniversite öğrencisi ile görüşülmüştür. Ankara ilinde yapılan anketlerden 13'ü, Sinop ilinde yapılan anketlerden de 13'ü güvenilirlik testini geçemediği için değerlendirme kapsamından çıkarılmış, toplamda 87 anket formu Ankara'da ve 87 anket formu da Sinop'ta olmak üzere toplam 174 anket formu değerlendirme kapsamına alınmıştır.

Güvenirlilik Analizi

Güvenirlilik analizi; daha önceden belirlenmiş bir ölçek türüne göre hazırlanmış ankete verilen yanıtların tutarlılığını ölçmektedir. Bu analiz, soruların birbirleri ile yakınlıklarının derecesini ortaya koymak için yapılmaktadır. Bu analizi yaparken incelenmesi gereken önemli noktalardan birisi Cronbach's Alpha (güvenirlilik katsayısı) değeridir. Bu değer;

$0.00 < a < 0.40$ ise ölçek güvenilir değil

$0.40 < a < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirlikte

$0.60 < a < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir

$0.80 < a < 1.00$ ise ölçek yüksek güvenilirlikte

şeklinde yorumlanabilir.

Yapılan güvenirlilik analizinde güvenirlilik katsayısı (Cronbach's Alpha değeri) 0.911 olarak çıkmıştır. Dolayısıyla çalışma için verilerin oldukça güvenilir olduğundan söz edilebilmektedir.

Anketler yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Böylece sayısal verilere ulaşma gerekliliğinin ve çalışmanın öneminin görüşme yapılan kişilerce doğru algılanarak ankette yer alan soruların yanıtı bırakılmaması amaçlanmıştır. Anket tekniğiyle elde edilen verilerin analizi ise SPSS aracılığıyla yapılmıştır.

7. BULGULAR

Aşağıdaki çalışmanın varsayımları doğrultusunda elde edilen bulgular gösterilmiştir.

7.1. Hipotez Testlerine İlişkin Bulgular

Tablo 1: İllere Göre İnternete olan bağlılıklarına yönelik t-testi bulgusu

	Varyans eşitliği testi (Levene's)		t-test (anlam eşitliği)				
	F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)	Ortalama farkı	Standart hata farkı
BAĞLILIK	2,146	,145	2,710	172	,007	,30180	,11135
			2,717	166,561	,007	,30180	,11109

	<i>İl</i>	Mean (Ortalama)
BAĞLILIK	Sinop	3,0942
	Ankara	2,7924

Tablo 1 incelendiğinde il değişkenine göre öğrencilerin internet bağımlılığına ilişkin tutum düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız örneklem t-test yapılmış olup yaşanan ile göre öğrencilerin internet bağlılığı düzeylerinin anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0.05$ olduğundan H1 hipotezi kabul edilmiştir.). Yapılan t-test sonucunda Sinop ilinde öğrenim gören öğrencilerin internet bağlılık düzeyinin Ankara ilinde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ortalama değerlerin yer aldığı tabloda bağlılık ile ilgili sorulara verilen cevapların ortalamalarının iller arasında farklılık gösterdiği ve Sinop ilinde öğrenim gören öğrencilerin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2: İllere göre internetin güvenilir olması algısına yönelik t-testi bulgusu

	Varyans eşitliği testi (Levene's)		t-test (anlam eşitliği)				
	F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)	Ortalama farkı	Standart hata farkı
GÜVEN	5,670	,018	1,795	172	,074	,14466	,08057
			1,802	159,716	,074	,14466	,08030

	<i>İl</i>	Mean (Ortalama)
GÜVEN	Sinop	2,9048
	Ankara	2,7602

Tablo 2 incelendiğinde il değişkenine göre öğrencilerin internetin gerçekliği ile ilgili tutum düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız örneklem t-test yapılmış olup yaşanan ile göre öğrencilerin internetin gerçekliği ile ilgili tutum düzeyinin

anamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$ olduğundan H2 hipotezi reddedilmiştir).

Tablo 3: İllere göre internetten duyulan kaygıya yönelik t-testi bulgusu

	Varyans eşitliği testi (Levene's)		t-test (anlam eşitliği)				
	F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)	Ortalama farkı	Standart hata farkı
KAYGI	5,991	,015	2,768	169	,006	,31700	,11451
			2,793	159,611	,006	,31700	,11351

	İl	Mean (Ortalama)
KAYGI	Sinop	2,6423
	Ankara	2,3253

Tablo 3 incelendiğinde il değişkenine göre öğrencilerin internetten duyulan kaygı düzeyine ilişkin tutum düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız örneklem t-test yapılmış olup yaşanan ile göre öğrencilerin internetten duyulan kaygı düzeyinin anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir. ($p < 0,05$ olduğundan H3 hipotezi kabul edilmiştir.). Yapılan t-test sonucunda, Sinop ilinde öğrenim gören öğrencilerin internetten duyulan kaygı düzeyinin Ankara ilinde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Kaygı puan ortalama değerlerinin de birbirlerine yakın düzeyde oldukları görülmektedir.

Tablo 4: İllere göre internetten duyulan tatmine yönelik t-testi bulgusu

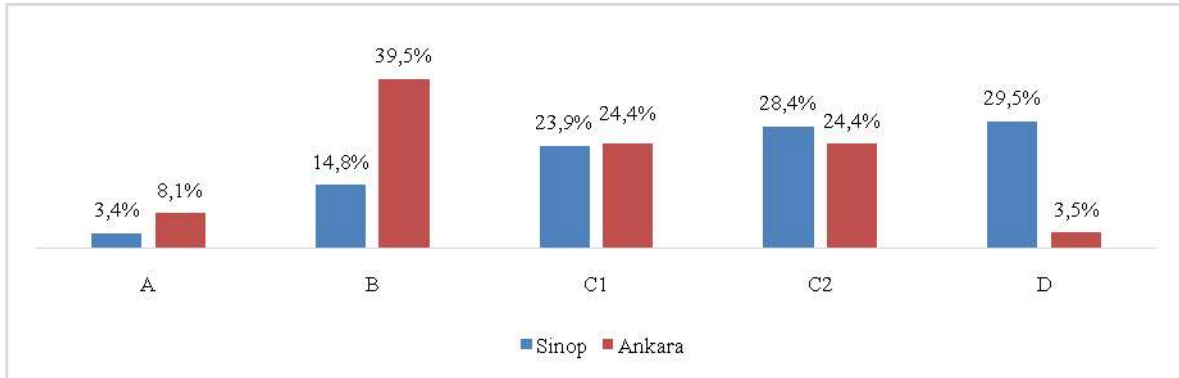
	Varyans eşitliği testi (Levene's)		t-test (anlam eşitliği)				
	F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)	Ortalama farkı	Standart hata farkı
TATMİN	,476	,491	,755	172	,451	,10119	,13401
			,756	170,978	,451	,10119	,13385

	İl	Mean (Ortalama)
TATMİN	Sinop	2,9972
	Ankara	2,8960

Tablo 4 incelendiğinde il değişkenine göre öğrencilerin internetten duyulan tatmin ile ilgili tutum düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız örneklem t-test yapılmış olup yaşanan ile göre öğrencilerin internetten duyulan tatmin ile ilgili tutum düzeyinin anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$ olduğundan H4 hipotezi reddedilmiştir).

İller arasında anlamlı bir fark olmadığı yönünde geliştirilen hipotezler incelendiğinde internete duyulan güven ve internetten duyulan tatmin ile iller arasında anlamlı bir fark olmadığı görülürken internete olan bağlılık ve internetten duyulan kaygı ile iller arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Buna göre; Sinop ilinde öğrenim gören öğrencilerin internete olan bağlılığının ve internetten duydukları kaygı düzeyinin Ankara ilinde öğrenim gören öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

7.2. Demografi ve Genel Bilgiler

Grafik 1: Sosyo-Ekonomik Statü (SES)

Çalışmaya katılanların sosyo-ekonomik yapısı incelendiğinde Sinop ilinde öğrenim gören öğrencilerin Ankara'ya nazaran göreceli olarak daha düşük profilde seyrettikleri görülmektedir. Ankara'da A ve B grubunda (üst gelir grubu) yer alan öğrenciler yoğunlukta iken Sinop'ta C2 ve D grubu (alt gelir grubu) öğrenciler yoğunluktadır. C1 (orta gelir grubu) grubundaki öğrencilerin dağılımları her iki ilde de birbirine yakın seyretmektedir.

Sosyo-ekonomik Statü ve İnternet Kullanım Alışkanlıkları

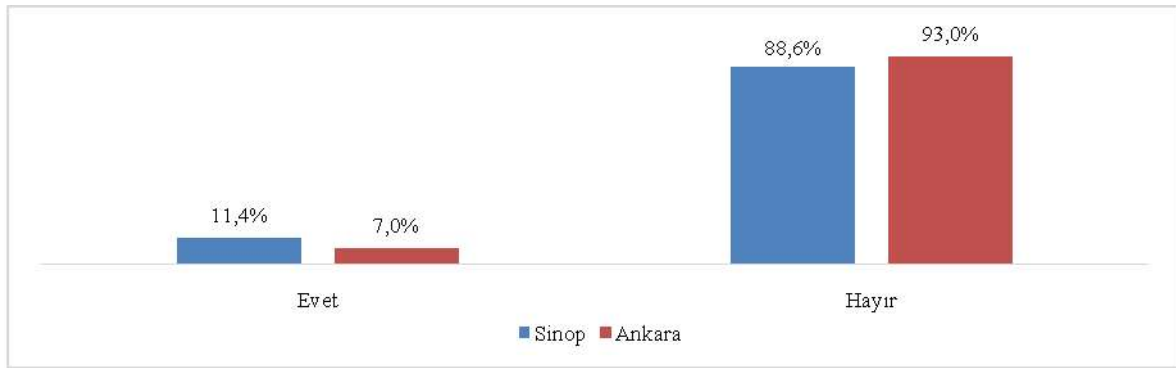
Çalışmaya katılan tüm üniversite öğrencilerinin sosyo-ekonomik statüsüne göre internet kullanım alışkanlıkları karşılaştırılmış elde edilen bulgulara aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 5: Sosyal medya araçlarını kullanma sıklıkları

	SES					Toplam
	A	B	C1	C2	D	
Hergün	6,1%	27,6%	23,9%	26,4%	16,0%	100,0%
Haftada birkaç kez		16,7%	16,7%	33,3%	33,3%	100,0%
Haftada 1 kez			100,0%			100,0%
Ayda birkaç kez					100,0%	100,0%
Ayda 1 ve daha seyrek		33,3%	33,3%	33,3%		100,0%
Toplam	5,7%	27,0%	24,1%	26,4%	16,7%	100,0%

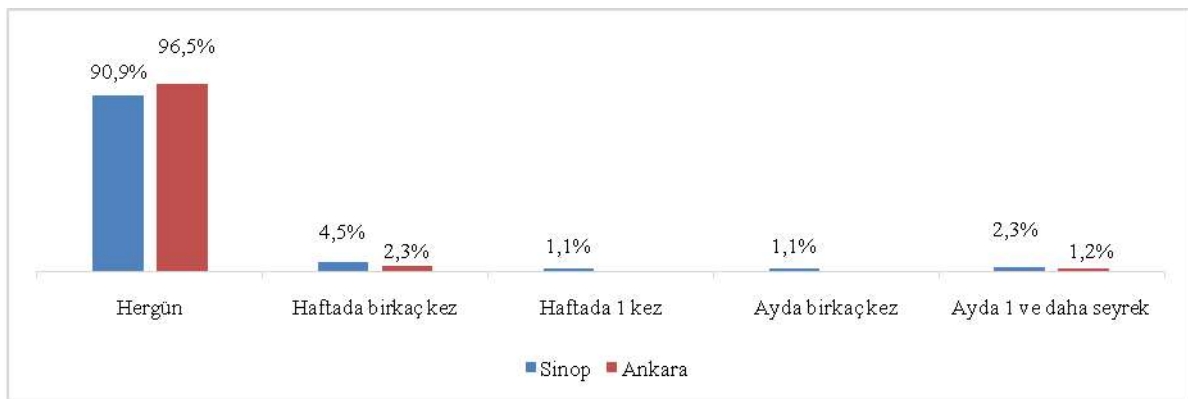
	SES					Toplam
	A	B	C1	C2	D	
1 saatten az	3,1%	25,0%	18,8%	34,4%	18,8%	100,0%
1-3 saat	7,8%	27,3%	28,6%	24,7%	11,7%	100,0%
4-6 saat	6,8%	29,5%	25,0%	18,2%	20,5%	100,0%
7-8 saat		22,2%	11,1%	44,4%	22,2%	100,0%
9 saat ve üzeri		25,0%	16,7%	33,3%	25,0%	100,0%
Toplam	5,7%	27,0%	24,1%	26,4%	16,7%	100,0%

Her iki tablo incelendiğinde orta gelir grubundaki öğrencilerin sosyal medya kullanım sıklıklarının alt ve üst gelire göre daha yoğun olduğu görülmektedir.

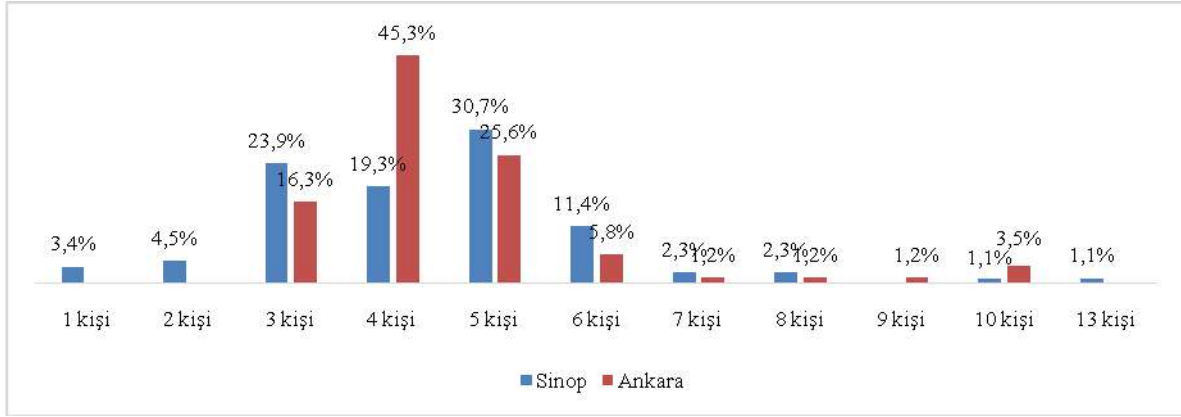
Grafik 2: Okul Dışındaki Zamanın Kullanımı

Okul dışında herhangi bir işte çalıştığını söyleyenlerin oranı her iki ilde de birbirine yakın değerlerde seyrediyor olsa da Sinop'ta okul dışı çalışma oranının nisbi olarak az da olsa yüksek olması sosyo ekonomik statü ile açıklanabilmektedir.

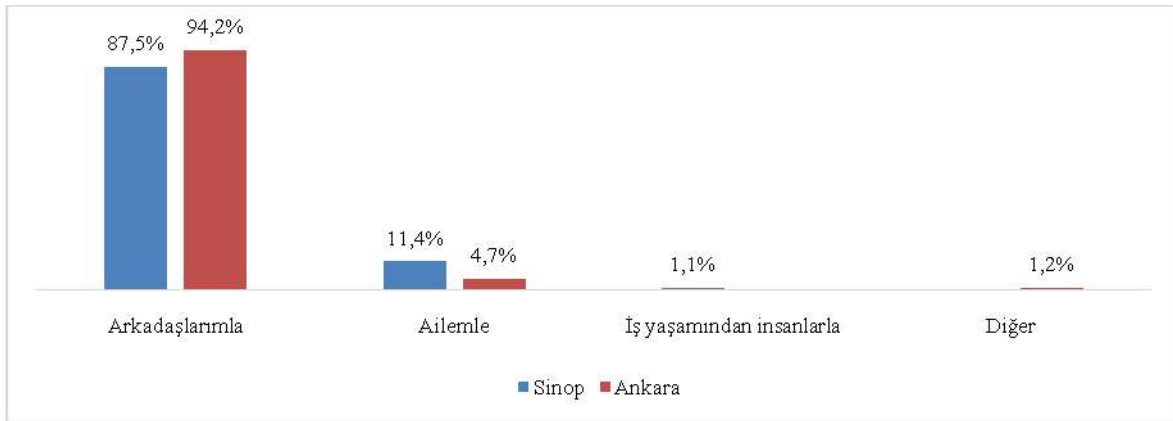
Grafik 3: Sosyal Medya Araçlarını Kullanma Sıklığı

Sosyal medya araçlarını kullanma sıklığı incelendiğinde ise Ankara ilindeki öğrencilerin nisbi olarak daha yüksek oranda sosyal medya araçlarını kullandıkları görülmektedir.

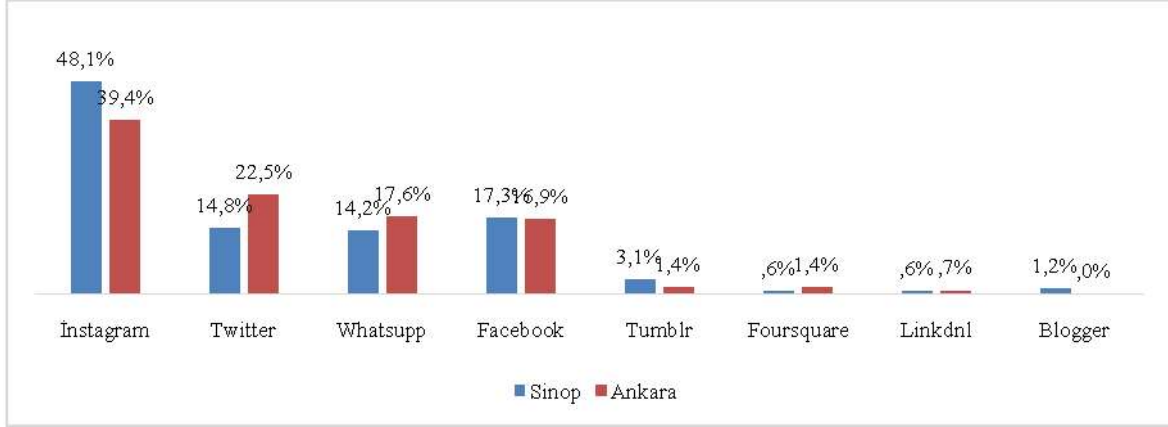
Grafik 4: Hanede Yaşayan Kişi Sayısı

Çalışmaya katılanların hane halkı büyüklüklerine yukarıdaki tabloda yer verilmiştir. Sinop ilinde öğrenim gören öğrencilerin dörtte üçüne yakını 3, 4 ve 5 kişili hanede yaşamaktadırlar. Bununla birlikte Ankara ilinde öğrenim gören öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%90,3'ü) 3, 4 ve 5 kişilik ailede yaşamını sürdürmektedirler.

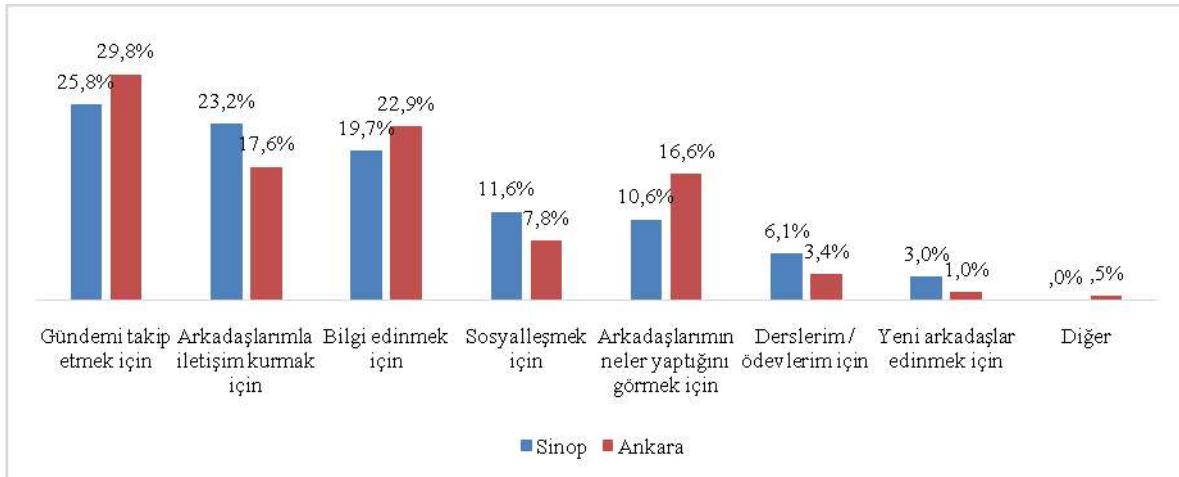
Grafik 5: Sosyal Medya Üzerinden Kurulan Sosyal İlişkiler

Grafikte, çalışmaya katılanların sosyal medya üzerinden en çok kimlerle iletişim kurduklarına yer verilmiştir. Buna göre Ankara ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin tamamına yakınının sosyal medya üzerinden en çok arkadaşlarıyla iletişim kurdukları görülürken Sinop ilinde büyük çoğunluğunun arkadaşlarıyla iletişim kurarken bir kısmının da genelde aile bireyleriyle iletişim kurdukları gözlenmektedir.

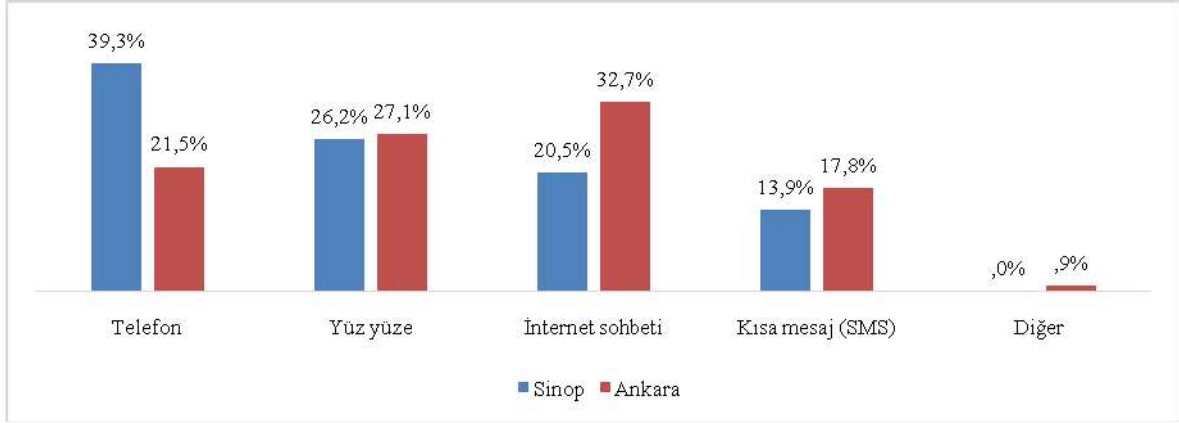
Grafik 6: En Sık Kullanılan Sosyal Medya Araçları

En sık kullanılan sosyal medya aracı İnstagram'dır. Bunu sırasıyla Twitter, Whatsapp ve Facebook takip etmektedir. İnstagram'ın diğer sosyal medya araçlarına göre anlık etkileşimli haberleşmeyi kolaylaştırdığı ve ortaya çıkış sırası göz önünde bulundurulduğunda öğrenciler tarafından takip edilmesi kaçınılmaz olarak yorumlanabilmektedir.

Grafik 7: Sosyal Medya Kullanım Amacı

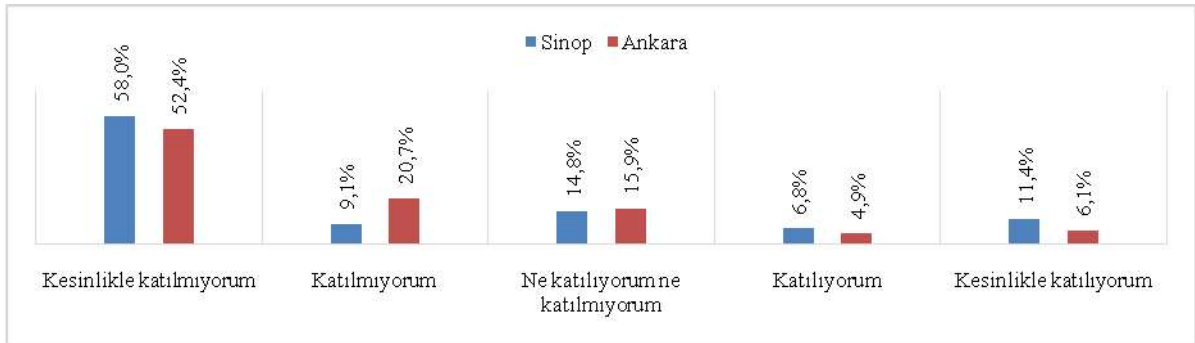
Çalışmaya katılanlar en çok gündemi takip etmek için sosyal medyayı kullandıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada en fazla verilen yanıt “arkadaşlarıyla iletişim kurmak için” olmuştur. Bu bulgu, “sosyal medya iletişim aracı olarak tercih ediliyor” yönündeki varsayımımızı desteklemektedir. Buna göre sosyal medya özellikle de gençler arasında öne çıkan bir gayri resmi iletişim aracı olarak da oldukça fazla rağbet görmektedir. Arkadaş ve akran çevrelerinin öncelikli iletişim ortam ve aracı haline gelmiş olduğu dikkati çekmektedir.

Grafik 8: Öncelikli Tercih Edilen İletişim Biçim ve Araçları

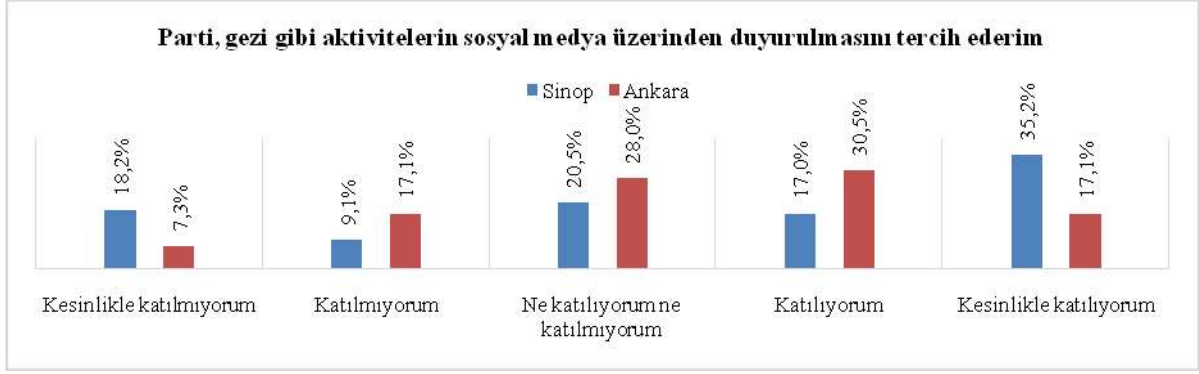
Ankara’da öğrenim gören öğrencilerin %32,7’si iletişim kurmak için en fazla internet sohbetini tercih ettiklerini belirtirken Sinop’ta yaşayanların en fazla tercih ettikleri iletişim aracının telefon olduğu saptanmıştır. Ankara ilinde sosyal medya kullanım sıklığının yüksek olması da bu veriyi desteklemektedir. Ancak telefon ortamında da sosyal medyanın mümkün olduğu dikkate alınacak olursa bu yöndeki bulgunun başka araştırmalarla desteklenmeye ihtiyacı olduğunu da burada vurgulamakta yarar bulunmaktadır.

7.3. İletişim

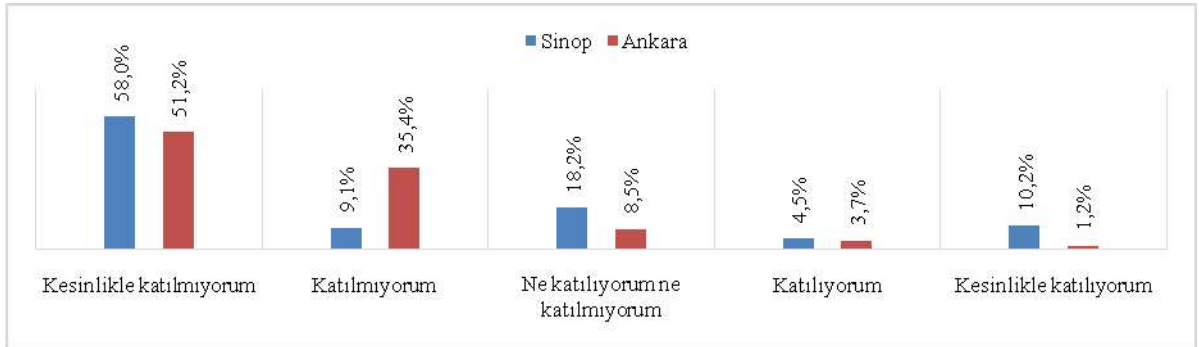
Grafik 9: YüzYüze İletişim Ya da Sosyal Medya Yoluyla İletişim

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu yüz yüze iletişimi sosyal medya üzerinden iletişime tercih edebileceklerini belirtmişlerdir. Ancak anketlere verilen yanıtların bunu çok da desteklemediği görülmektedir.

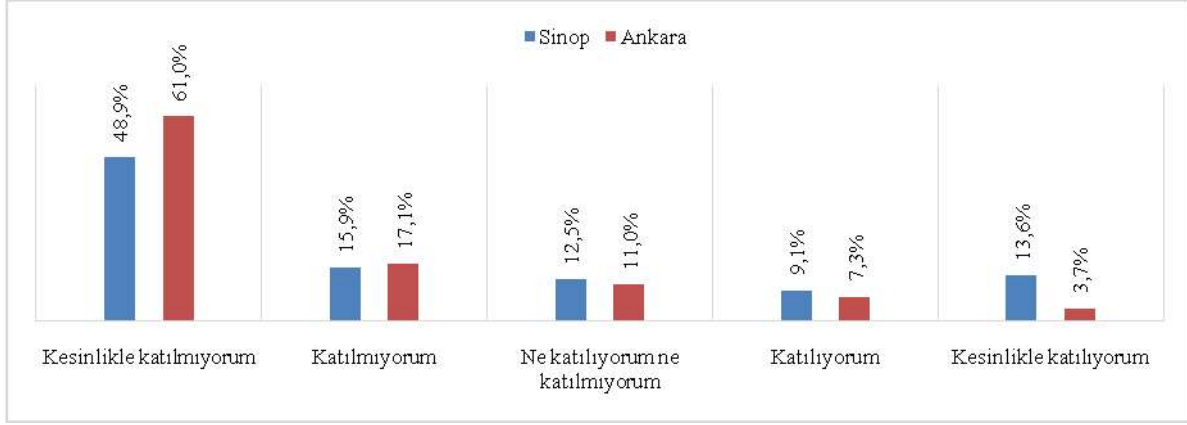
Grafik 10: Bir Sosyal Etkinlik Paylaşım Alanı Olarak Sosyal Medya

Sosyal medyanın çoğunlukla bir sosyal etkinlik paylaşım alanı olarak kullanımı dikkat çekmektedir. Öğrencilerin çoğunun parti, gezi gibi aktivitelerin sosyal medya üzerinden duyurulmasını tercih ettiklerini belirtmeleri de bunu göstermektedir. Bunun yanında Sinop ilindeki üniversite öğrencileri, Ankara ilindeki öğrencilere kıyasla daha yüksek oranda sosyal medya duyurularını tercih etmektedir. Bunun temel nedeni ise Ankara'nın Sinop'a oranla gençlere çok daha çeşitli ve fazla sayıda seçenek sunabilmesi olarak görülmektedir.

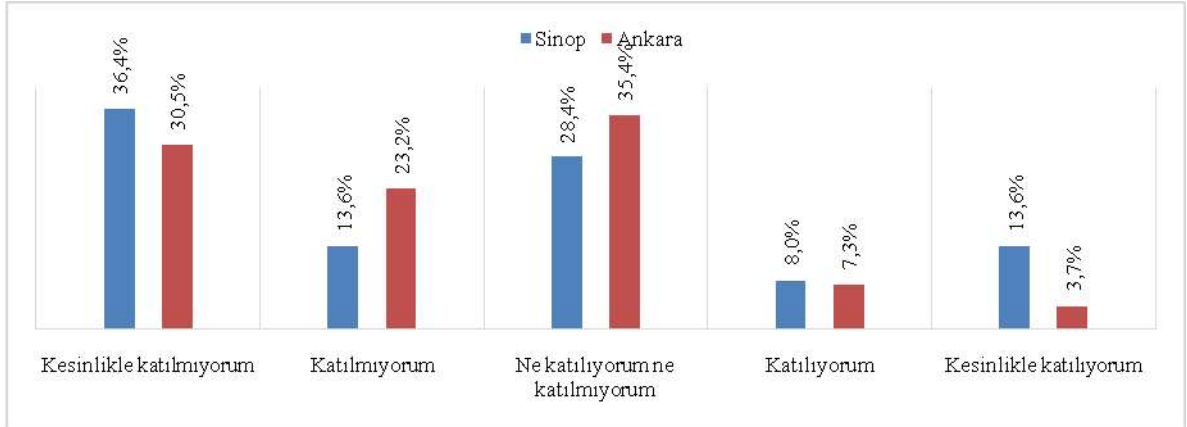
Grafik 11: Sosyal Çevre Olarak Sosyal Medya Ortamının Kullanımı

Sosyal medyanın çoğunlukla sosyal çevre oluşturma ve sosyal ilişkiler kurmak için öncelikli kullanılan bir alan olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu sosyal medyada oluşturulmuş gruplarda sohbet etmek yerine yeni bir arkadaş grubuna dâhil olmayı tercih edeceğini belirtmiştir. “Kesinlikle katılmıyorum” ve “Katılmıyorum” cevaplarının toplamına bakıldığında Sinop iline kıyasla Ankara ilinde arkadaş grubuna dâhil olmayı tercih edenlerin oranı yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni ise büyük kentin olanakları içerisinde her zevke ve ilgi alanına uygun arkadaş gruplarının mevcut olması olarak gösterilebilmektedir.

Grafik 12: Sosyal Medya ve Arkadaş Edinme

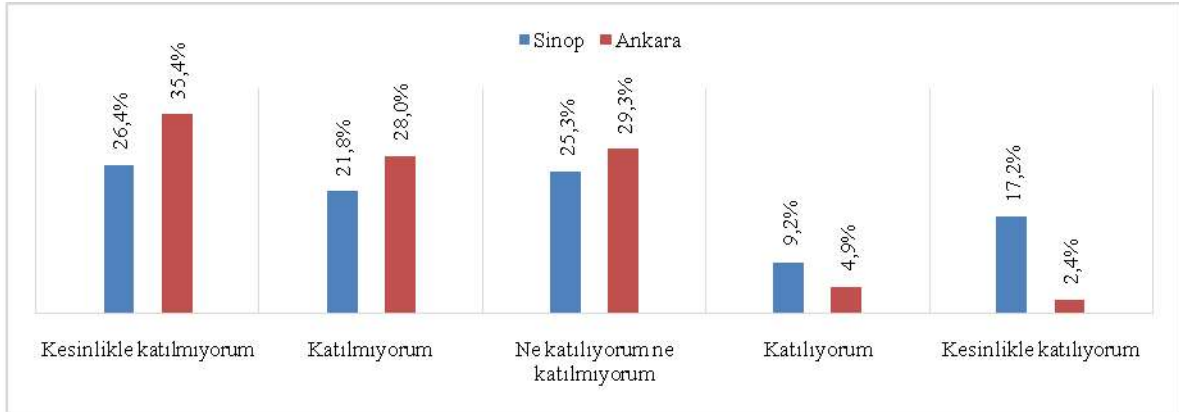
Sosyal medya ortamı arkadaş edinmek ve sosyal çevre oluşturmak için de öne çıkan bir araç olarak yorumlanmaktadır. Ancak anketimize katılan gençlerin önemli bir kesimi arkadaş edinmek için sosyal medyayı değil yüz yüze iletişim yollarını tercih ettiklerini belirtmektedirler. Özellikle büyük kent ortamındaki gençlerin bu konuda çok daha kararlı oldukları gözlenmektedir. Bu durumda kentin sosyal olanakları, ilişki ağları çeşitlendikçe gençlerin sosyal medyaya sığınma oranları da azalmaktadır.

Grafik 13: Sosyal Medya ve kişilerarası İletişim

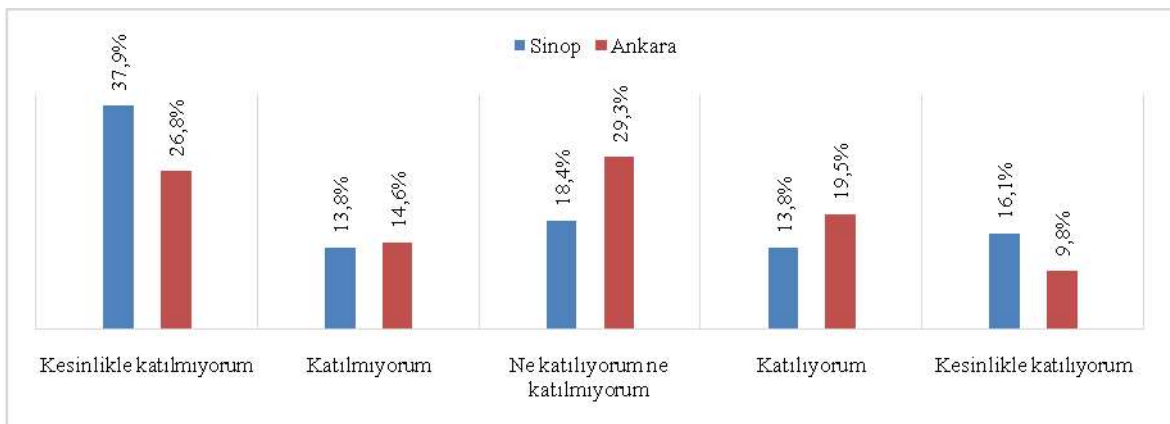
Sosyal medyanın kişisel iletişimi olumlu yönde etkilediğini düşünenlerin oranı düşüktür. Bununla birlikte, Sinop'taki öğrenciler Ankara'dakilere kıyasla sosyal medyanın kişisel iletişimi olumlu yönde etkilediğini daha yüksek oranda düşünmektedirler. Bunun da nedeni gençlerin içerisinde buldukları ortamın iletişimsel olanaklarıdır. Eğer iletişimsel olanaklar yeterince çeşitliyse öğrencilerin sosyal medyaya yoğunlaşmalarına ya da bağlanmalarına

gerek yoktur. Ancak yaşadıkları sosyal ortamın iletişim olanakları yetersizse bu eksikliği sosyal medyayla giderme yollarına yönelebilmektedirler. Büyükşehirde yaşayan öğrenciler etkileşim kurabilecekleri çok fazla alan bulurken küçük şehirlerde yaşayan öğrencilerin etkileşim alanları oldukça sınırlıdır. Büyükşehirde yaşayan öğrenciler sinema, tiyatro, konser gibi sosyal etkinliklerden daha fazla yararlanma olanağına sahipken küçük şehirlerde bu olanaklardan faydalanma oranı oldukça düşüktür.

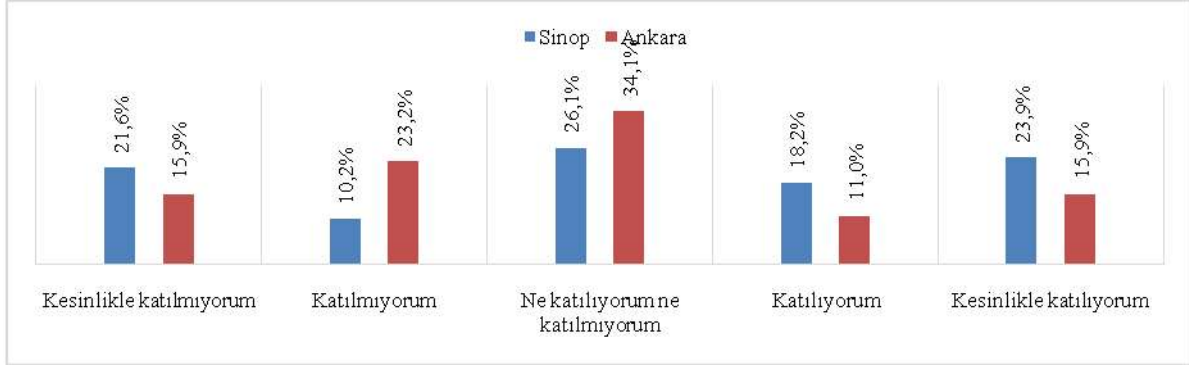
Grafik 14: Sosyal Medya ve Sosyalleşme

Sosyal medyanın elbette bir sosyalleşme aracı ve ortamı olduğu bilinmektedir. Ancak bunun da bütün bireyler için değil bireylerin sosyal ortam ve olanaklarına göre değiştiği gözlenmektedir. Öğrencilerin çoğu sosyal medyanın sosyal ilişki ve iletişim ağına olumlu katkı yaptığını düşünmediklerini belirtmektedirler. Ancak iki kent arasındaki karşılaştırmada Sinop'ta yaşayan öğrencilerin bu anlamda da sosyal medyadan medet umdukları görülmektedir.

Grafik 15: Konuşmak Yerine Mesaj Yazmak

Sosyal medya ortamları insanlar arası sözlü iletişimi büyük ölçüde sınırlamaktadır. Çünkü sosyal medyayla insan yaşamına yazı çok daha fazla girmeye başlamıştır. Bu durum yaptığımız araştırmada da ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin çoğu başka kişilerle görüşmek yerine sosyal medya ortamında yazılı iletişim kurmayı tercih ettiklerini belirtmektedirler. Bunun da temel nedeni yazılı iletişimin mekân ve zaman aşkın olduğu ve insanlara bu anlamda kolaylık sunduğu söylenebilmektedir.

Grafik 16: Sosyal Medya Siteleri Sayesinde Ortak İlgi ve Amaçlara Sahip Olduğum Kişilere Ulaşabileceğimi Düşünüyorum

İletişim bölümündeki tablolar genel olarak incelendiğinde Sinop'taki öğrencilerin Ankara'dakilere kıyasla sosyal medyayı daha fazla kişisel iletişimlerine dâhil ettikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra sosyal medyanın kişisel iletişime ve sosyalleşmeye katkısı bakımından Sinop'taki öğrencilerin Ankara'dakilere kıyasla sosyal medyayı daha faydalı bulduklarını söylemek yanlış olmayacaktır.

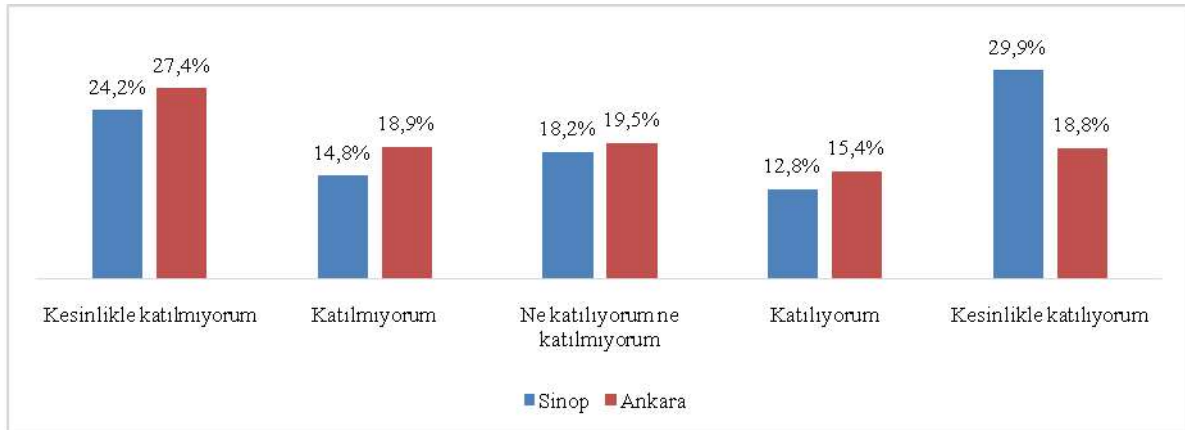
Tablo 6: İletişim Bölümünde Yer Alan Maddeler

	İller	İller		İller		İller	
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Yüzyüze iletişimden çok sosyal medya üzerinden iletişimi tercih ederim.	Sinop	58,0%	9,1%	14,8%	6,8%	11,4%	
	Ankara	52,4%	20,7%	15,9%	4,9%	6,1%	
Parti, gezi gibi aktivitelerin sosyal medya üzerinden duyurulmasını tercih ederim.	Sinop	18,2%	9,1%	20,5%	17,0%	35,2%	
	Ankara	7,3%	17,1%	28,0%	30,5%	17,1%	
Yeni bir arkadaş grubuna dâhil olmaktan çok sosyal medyada oluşturulmuş gruplarda sohbet etmeyi tercih ederim.	Sinop	58,0%	9,1%	18,2%	4,5%	10,2%	
	Ankara	51,2%	35,4%	8,5%	3,7%	1,2%	
Sosyal medya siteleri sayesinde daha fazla arkadaşımın olacağını düşünüyorum.	Sinop	48,9%	15,9%	12,5%	9,1%	13,6%	
	Ankara	61,0%	17,1%	11,0%	7,3%	3,7%	

Sosyal medya kişisel iletişimimi olumlu yönde etkiliyor.	Sinop	36,4%	13,6%	28,4%	8,0%	13,6%
	Ankara	30,5%	23,2%	35,4%	7,3%	3,7%
Sosyal medya gruplara girmemi sağlayarak sosyalleşmeme katkı sağlıyor.	Sinop	26,4%	21,8%	25,3%	9,2%	17,2%
	Ankara	35,4%	28,0%	29,3%	4,9%	2,4%
Çoğu zaman konuşmak yerine mesaj yazmayı tercih ediyorum.	Sinop	37,9%	13,8%	18,4%	13,8%	16,1%
	Ankara	26,8%	14,6%	29,3%	19,5%	9,8%
Sosyal medya siteleri sayesinde yalnızlıktan kurtulduğumu düşünüyorum.	Sinop	52,3%	14,8%	17,0%	6,8%	9,1%
	Ankara	67,1%	17,1%	6,1%	8,5%	1,2%
Sosyal medya siteleri sayesinde ortak ilgi ve amaçlara sahip olduğum kişilere ulaşabileceğimi düşünüyorum.	Sinop	21,6%	10,2%	26,1%	18,2%	23,9%
	Ankara	15,9%	23,2%	34,1%	11,0%	15,9%

7.4. Bağlılık

Bağlılık bölümünde katılımcıların sosyal medya araçlarına ne kadar bağlı olduğunun test edilebilecek maddeler yer bulunmaktadır. İfadelere yüksek puan veren katılımcılar bağımlı olarak daha düşük puan veren katılımcılar ise daha az bağımlı olarak tanımlanmıştır. Bu bilgiler ışığında elde edilen verilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Grafik 17: Bağlılık Sorularına Verilen Cevapların Ortalamaları

Tablo 7 genel olarak incelendiğinde katılımcıların yüksek oranda bir bağımlılığının olduğundan söz etmek çok mümkün görünmemektedir. Buna karşın Sinop ilindeki üniversite öğrencilerinin bağımlılık oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Bağlılık Bölümünde Yer Alan Maddeler

	İller	Kesinlikle		Ne katılıyorum ne katılmıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
		katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	katılmıyorum	katılıyorum
Kullandığım sosyal medya araçlarında mutlaka bir üyeliğim vardır.	Sinop	10,2%	11,4%	14,8%	11,4%	52,3%	
	Ankara	11,6%	11,6%	19,8%	16,3%	40,7%	
Birden fazla sosyal medya aracını sıklıkla ve düzenli bir şekilde takip ederim.	Sinop	10,2%	12,5%	20,5%	17,0%	39,8%	
	Ankara	20,9%	14,0%	29,1%	17,4%	18,6%	
Düzenli olarak bloglara katılır ve/veya yorum paylaşıyorum.	Sinop	43,2%	26,1%	13,6%	5,7%	11,4%	
	Ankara	61,6%	27,9%	5,8%	2,3%	2,3%	
Kullandığım sosyal medya araçlarına katılmaları için arkadaşlarımı teşvik ederim.	Sinop	52,9%	11,5%	10,3%	10,3%	14,9%	
	Ankara	50,0%	24,4%	16,3%	7,0%	2,3%	
Sosyal medya araçlarına gün içinde sık sık bağlanıp güncel bilgilerden haberdar olurum.	Sinop	5,7%	10,2%	21,6%	22,7%	39,8%	
	Ankara	5,8%	8,1%	17,4%	34,9%	33,7%	
Sosyal medya hayatımın bir parçasıdır.	Sinop	14,8%	11,4%	29,5%	14,8%	29,5%	
	Ankara	11,6%	29,1%	17,4%	19,8%	22,1%	
Sosyal medya araçlarını kullanırken yayınlanmış kurallara uymaya özen gösteririm.	Sinop	11,4%	15,9%	19,3%	14,8%	38,6%	
	Ankara	5,9%	12,9%	30,6%	24,7%	25,9%	
Sosyal medyada diğer insanlardan daha aktif görünmek hoşuma gider.	Sinop	46,0%	19,5%	16,1%	5,7%	12,6%	
	Ankara	51,2%	23,3%	19,8%	1,2%	4,7%	

7.5. Gerçeklik

Tablo 8 incelendiğinde Sinop'taki üniversite öğrencilerinin Ankara'daki öğrencilere kıyasla sosyal medya haberlerine daha az güvendiği görülmektedir. Ankara'daki öğrenciler Sinop'takilere kıyasla sosyal medya sitelerinde daha fazla sahte hesap bulunduğunu düşünmektedir.

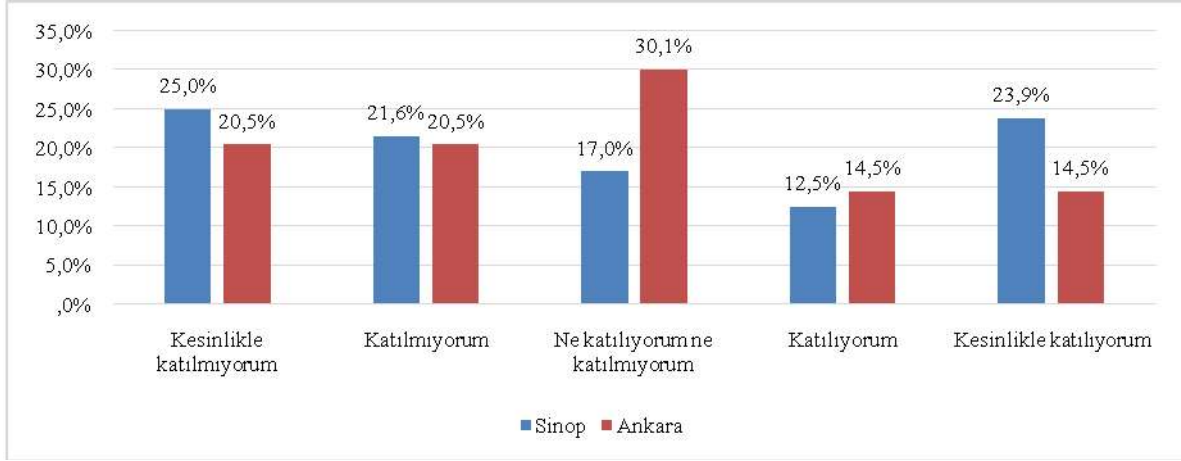
Tablo 8: Gerçeklik Bölümünde Yer Alan Maddeler

	İller	Kesinlikle		Ne katılıyorum ne katılmıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
		katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	katılmıyorum	katılıyorum
Geleneksel medyada yer alan haberler sosyal medyadan daha güvenilirdir.	Sinop	19,3%	14,8%	21,6%	14,8%	29,5%	
	Ankara	22,1%	16,3%	26,7%	14,0%	20,9%	
Sosyal medya araçlarında yapay gündemler hakkında gereğinden fazla yorum yapılmaktadır.	Sinop	30,7%	12,5%	21,6%	5,7%	29,5%	
	Ankara	41,9%	17,4%	14,0%	15,1%	11,6%	

Sosyal medya sitelerinde birçok sahte hesap vardır.	Sinop	8,0%	9,1%	20,5%	14,8%	47,7%
	Ankara	5,8%	2,3%	10,5%	26,7%	54,7%
Yapılmış bir yorumun kimin tarafından yazıldığını çoğu zaman bilemiyorum.	Sinop	53,4%	15,9%	13,6%	9,1%	8,0%
	Ankara	45,9%	30,6%	11,8%	8,2%	3,5%

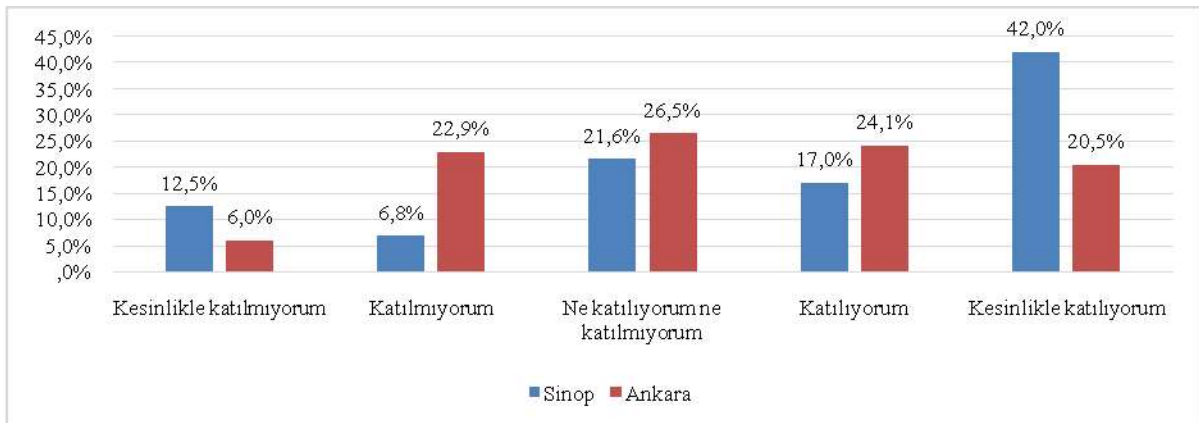
7.6. Kaygı

Öğrencilerin sosyal hayatlarındaki kaygı durumlarını ölçmek amacıyla bazı sorular sorulmuş, verilen cevaplarla ilgili tablo ve grafiklere aşağıda yer verilmiştir.

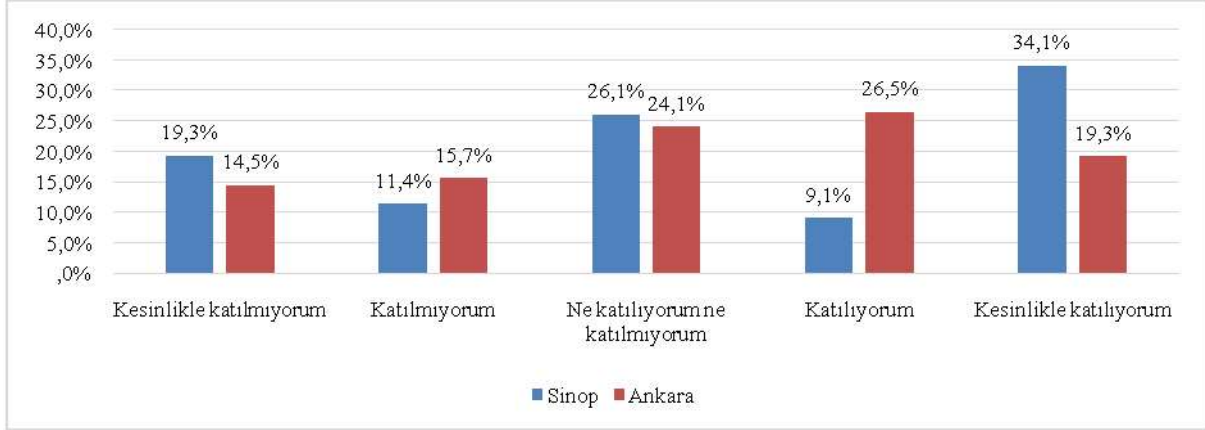
Grafik 18: Yeni Bir Ortama Girdiğimde İlk İletişimi Kurarken Tedirgin Olurum

Sinop'taki öğrenciler Ankara'daki öğrencilere kıyasla yeni bir ortama girdiklerinde daha tedirgin olduklarını belirtmişlerdir.

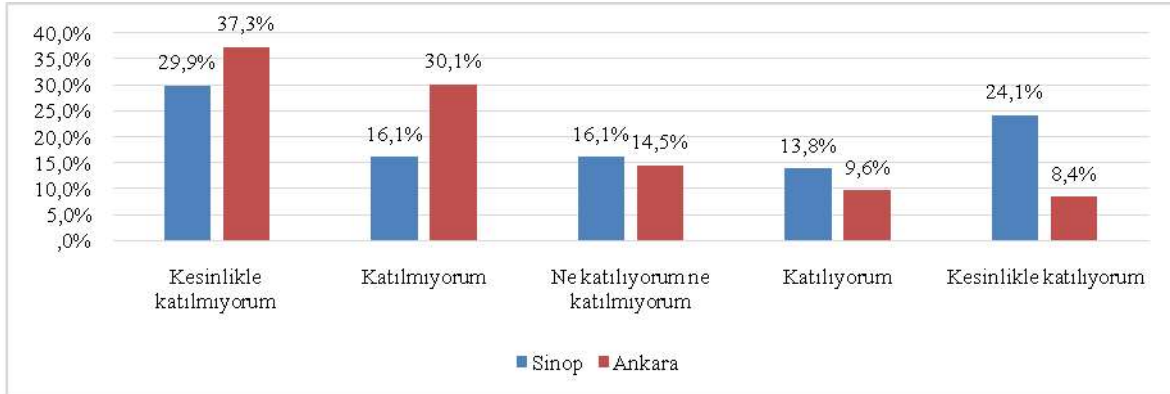
Grafik 19: Bir Grubun İçindeyken Konuşmaktan Çok Dinlerim

Bir grubun içindeyken konuşmaktan çok dinlerim ifadesine katılan öğrenciler Ankara'dakilere kıyasla Sinop'ta daha fazla bulunmaktadır.

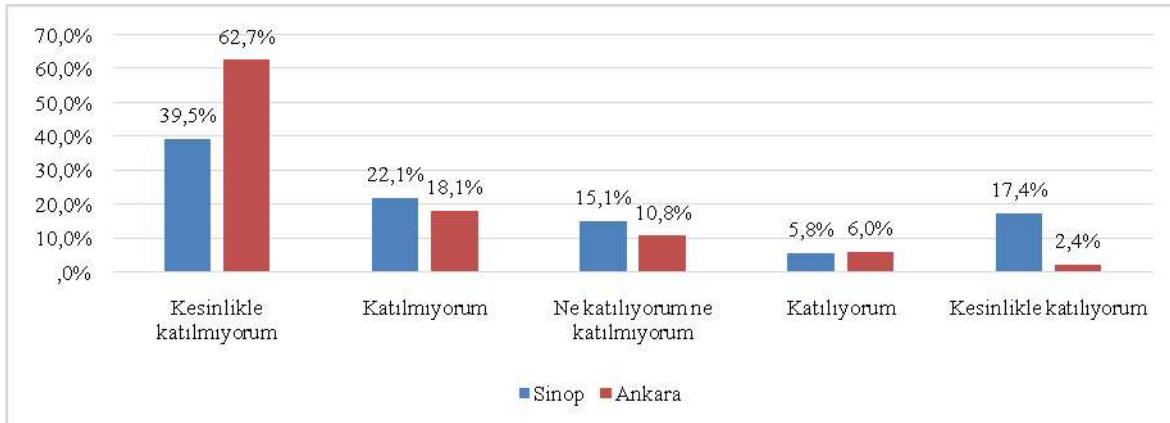

Grafik 20: Topluluk Önünde Konuşmak Beni Tedirgin Eder

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinden Sinop'takiler, Ankara'dakilere kıyasla topluluk önünde konuşmaktan daha fazla tedirgin olduklarını belirtmişlerdir. Sinop'taki öğrenciler Ankara'dakilere kıyasla daha fazla okul kafeteryası yerine internette vakit geçirmeyi tercih etmektedir.

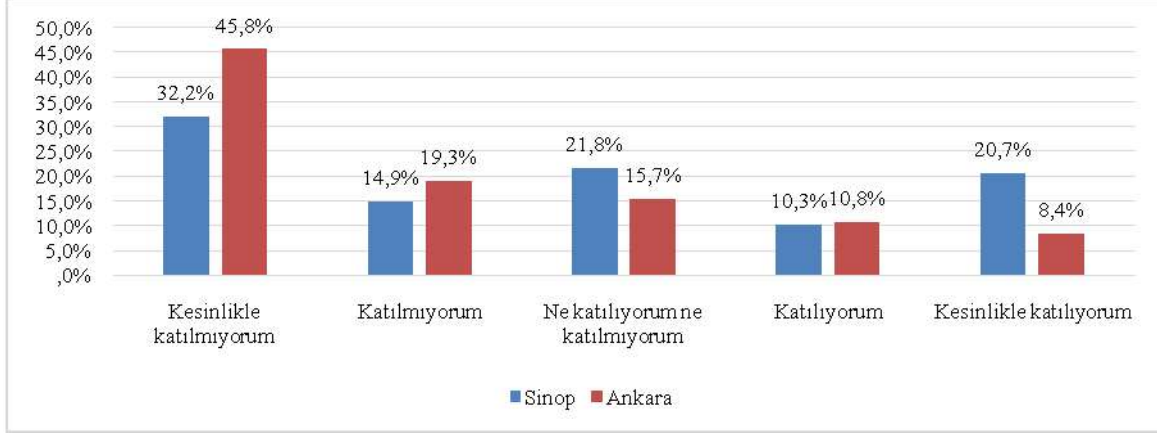

Grafik 21: Okulun Kafeteryasında Vakit Geçirmektense İnternette Olmayı Yeğlerim

Grafik 22: Sosyal Medya Siteleri Sayesinde Yalnızlıktan Kurtulduğumu Düşünüyorum

Sosyal medya siteleri sayesinde yalnızlıktan kurtulduğunu düşünen öğrencilerin oranı düşüktür. Buna karşın Ankara'dakilere kıyasla Sinop'ta öğrenim gören üniversite öğrencilerinde internet sayesinde yalnızlıktan kurtulduğunu düşünenlerin oranı yüksektir.

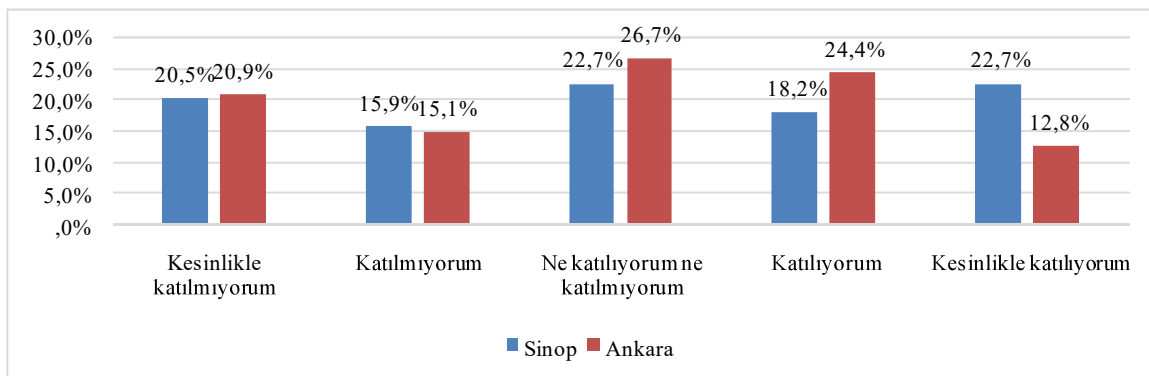

Grafik 23: Özel İlgi Duyduğum Arkadaşıma Sosyal Medya Siteleri Aracılığıyla Duygularımı Daha Rahat İfade Edebiliyorum

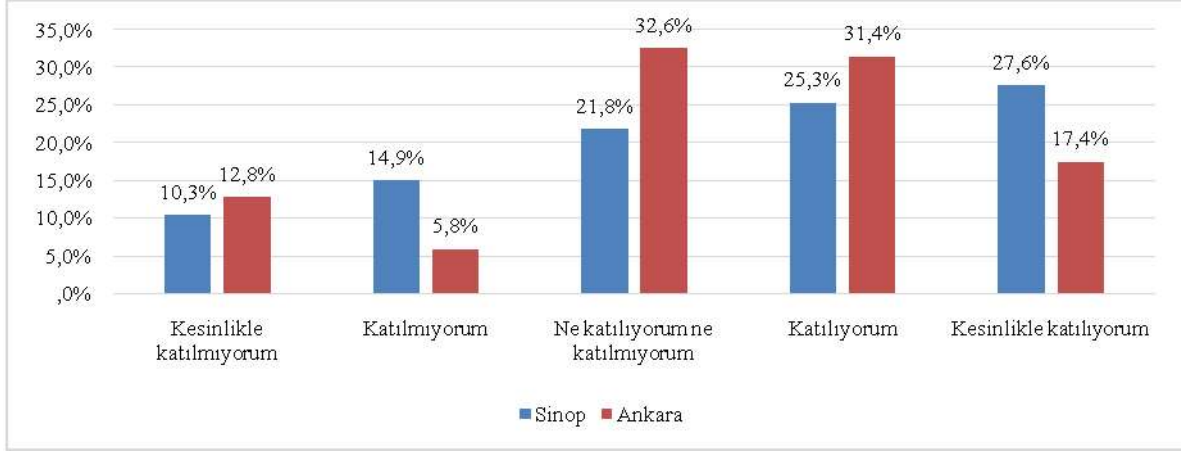
Tüm grafikler incelendiğinde Sinop'ta öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyal hayatlarındaki kaygı durumlarının Ankara'dakilere kıyasla daha yüksek olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

7.7.Tatmin

Üniversite öğrencilerinin sosyal medya tatminlerinin ne boyutta olduğu incelenmeye çalışılmış ve elde edilen bulgulara aşağıdaki grafik ve tablolarda yer verilmiştir. Arkadaşlarının paylaşımları hakkında yorum yapması Ankara'dakilere kıyasla Sinop'taki öğrencileri daha mutlu ediyor.

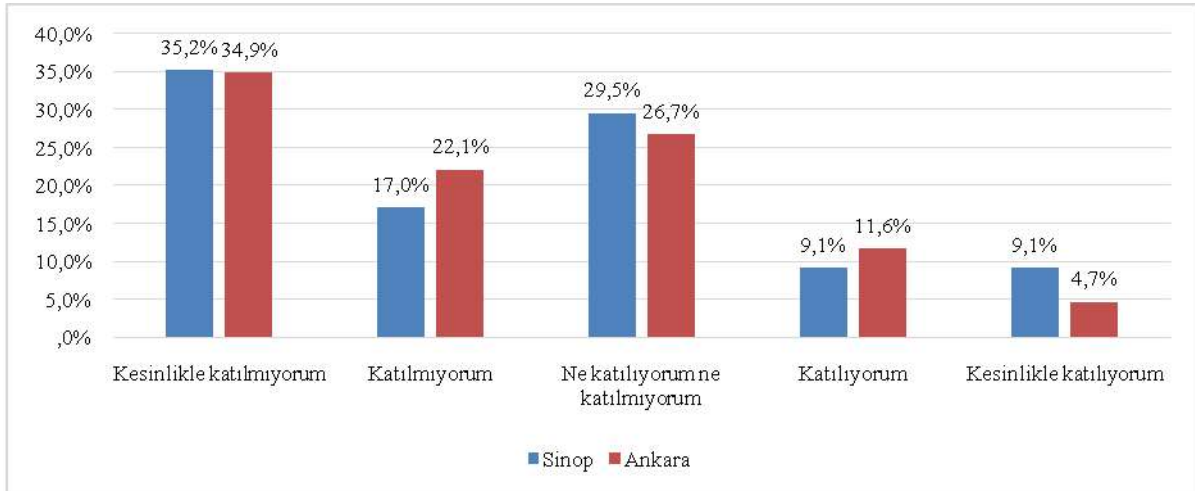

Grafik 24: Arkadaşlarımla Paylaşımlarım Hakkında Yorum Yapmaları Beni Mutlu Ediyor

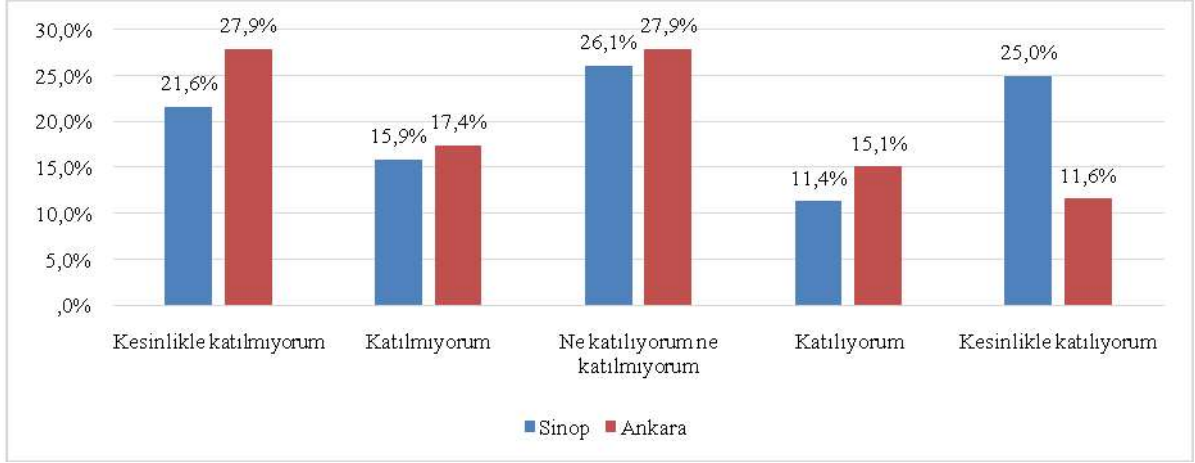
Grafik 25: Paylaşımlarımın Arkadaşlarım Tarafından Beğenilmesinden Hoşlanıyorum

Paylaşımlarının arkadaşları tarafından beğenilmesi Ankara'dakilere kıyasla Sinop'taki öğrencileri daha mutlu ediyor.

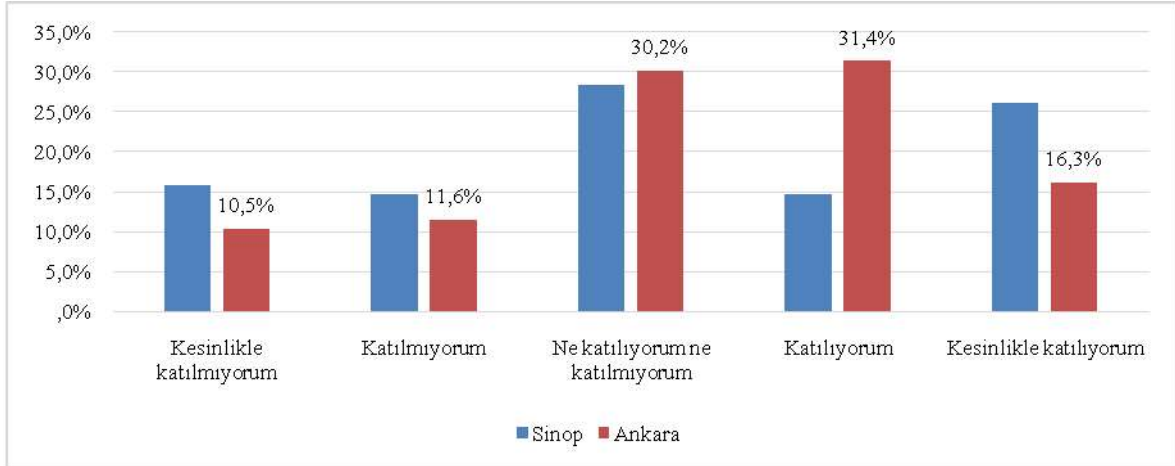
Grafik 26: Sosyal Medya Sitelerindeki İçerikler Hakkında Yorum Yapmak Hoşuma Gidiyor

Sosyal medya sitelerindeki içeriklere yorum yapmaktan hoşlananların oranı düşüktür. Bununla birlikte bu durumun hoşuna gittiğini söyleyenlerin oranı Sinop'taki öğrencilerde Ankara'dakilere kıyasla daha yüksektir.

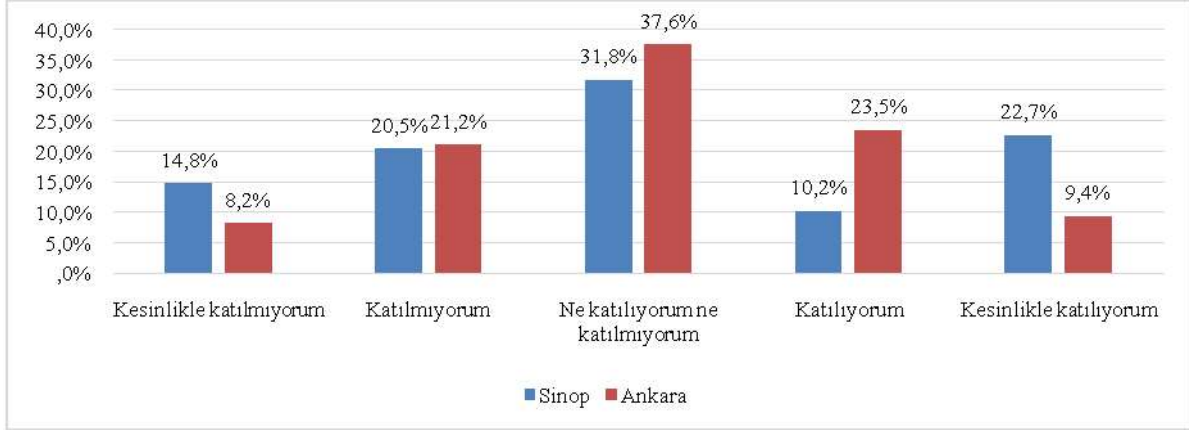
Grafik 27: Sosyal Medya Sitelerinde Yazı, Video, Müzik vb. Paylaşımlarda Bulunmaktan Hoşlanıyorum

Sosyal medya sitelerinde yazı, video, müzik vb. paylaşımlarda bulunmaktan hoşlananların oranı Sinop'taki öğrencilerde daha yüksektir.

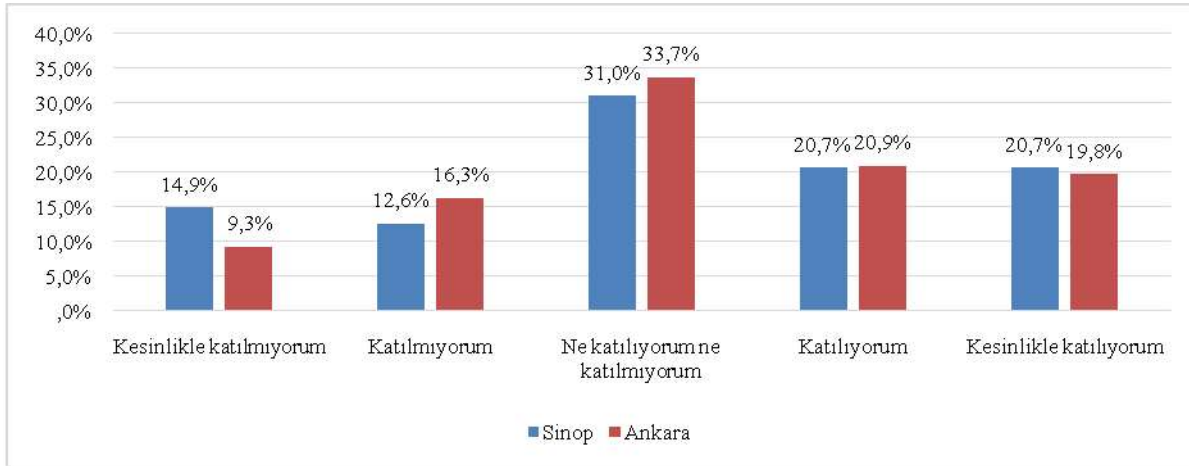
Grafik 28: Sosyal Medya Sitelerinde Gördüğüm Paylaşımları Arkadaşlarımla Sohbet Konusu Yapmak Hoşuma Gidiyor

Sosyal medya sitelerinde gördüğü paylaşımları arkadaşlarıyla sohbet konusu yapmanın hoşuna gittiğini söyleyen öğrenciler Sinop'ta Ankara'dakilere kıyasla daha yüksektir.

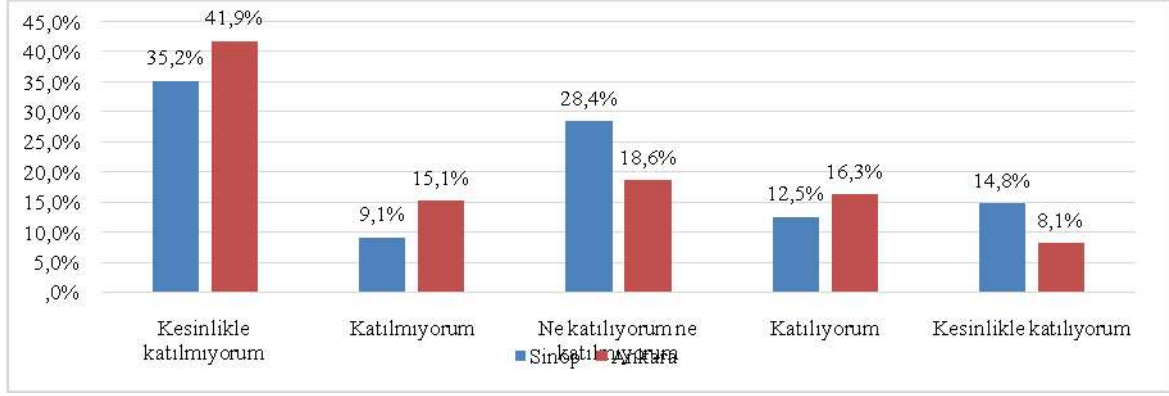
Grafik 29: Sosyal Medya Sitelerinde Zaman Geçirmekten Mutlu Oluyorum

Sinop'taki öğrenciler Ankara'dakilere kıyasla sosyal medya sitelerinde zaman geçirmekten daha mutludur.

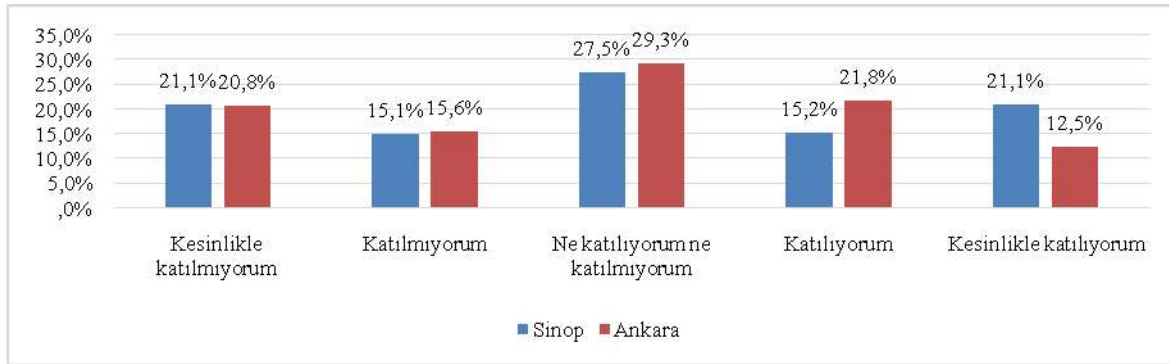

Grafik 30: Sosyal Medya Siteleri Sayesinde Düzenlenen Etkinliklerden Haberim Olması Hoşuma Gidiyor

Sosyal medya siteleri sayesinde düzenlenen etkinliklerden haberim olması hoşuma gidiyor ifadesine verilen yanıtlar hem Ankara'da hem de Sinop'taki öğrencilerde birbirine yakın oranlarda seyretmektedir. Her iki ilde de bu durumun hoşuna gittiğini söyleyenlerin oranı nisbi olarak yüksektir.

Grafik 31: Öğretmenlerimin Sosyal Medya Sitelerinde Beni Takip Etmesi Kendimi Değerli Hissetmemi Sağlıyor

Grafik 32: Tatmin Bölümü Genel Ortalamaları

Tablo 9: Tatmin Bölümünü İfade Eden Maddeler

	İller	İller				
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Arkadaşlarımın paylaşımlarım hakkında yorum yapmaları beni mutlu ediyor	Sinop	20,5%	15,9%	22,7%	18,2%	22,7%
	Ankara	20,9%	15,1%	26,7%	24,4%	12,8%
Paylaşımlarımın arkadaşlarım tarafından beğenilmesinden hoşlanıyorum	Sinop	10,3%	14,9%	21,8%	25,3%	27,6%
	Ankara	12,8%	5,8%	32,6%	31,4%	17,4%
Sosyal medya sitelerindeki içerikler hakkında yorum yapmak hoşuma gidiyor	Sinop	35,2%	17,0%	29,5%	9,1%	9,1%
	Ankara	34,9%	22,1%	26,7%	11,6%	4,7%
Sosyal medya sitelerinde yazı, video, müzik vb. paylaşımlarda bulunmaktan hoşlanıyorum	Sinop	21,6%	15,9%	26,1%	11,4%	25,0%
	Ankara	27,9%	17,4%	27,9%	15,1%	11,6%
Sosyal medya sitelerinde gördüğüm paylaşımları arkadaşlarımla sohbet konusu yapmak hoşuma gidiyor	Sinop	15,9%	14,8%	28,4%	14,8%	26,1%
	Ankara	10,5%	11,6%	30,2%	31,4%	16,3%
Sosyal medya sitelerinde zaman geçirmekten mutlu oluyorum	Sinop	14,8%	20,5%	31,8%	10,2%	22,7%
	Ankara	8,2%	21,2%	37,6%	23,5%	9,4%
Sosyal medya siteleri sayesinde düzenlenen etkinliklerden haberim olması hoşuma gidiyor	Sinop	14,9%	12,6%	31,0%	20,7%	20,7%
	Ankara	9,3%	16,3%	33,7%	20,9%	19,8%
Öğretmenlerimin sosyal medya sitelerinde beni takip etmesi kendimi değerli hissetmemi sağlıyor	Sinop	35,2%	9,1%	28,4%	12,5%	14,8%
	Ankara	41,9%	15,1%	18,6%	16,3%	8,1%

Tablo 10 incelendiğinde Sinop ilindeki öğrencilerin çok küçük bir farkla da olsa sosyal medyadan duydukları tatminin Ankara'dakilere kıyasla yüksek olduğu söylenebilir.

SONUÇ

İnsanoğlu tarihin ilk dönemlerinden itibaren hayatını sürdürmek ve kolaylaştırmak için diğer insanlarla iletişim kurmak zorunda kalmıştır. Zaman ilerledikçe insanoğlu iletişim biçimini geliştirmek için teknolojik aletlerden faydalanmıştır. Modern insanın günümüzde en çok kullandığı iletişim biçimi olan yüz yüze iletişimi devam ettirirken sosyal medyayı da kullanmaktadır. İletişim teknolojilerinde görülen gelişmelerle birlikte ortaya çıkan sosyal medya, kişilerarası iletişimde gençlerin iletişim kurmak için kullandığı bir ortam olmuştur.

Sosyal medya, bireylere sağladığı kolay, yeni ve ucuz iletişim sayesinde tercih edilir duruma gelmiştir. Gençler günlük iletişimlerinde arkadaşlarıyla sohbet etmek, habere ulaşmak, eğlenmek için sosyal medyayı kullanmaktadır. Yenilik arayışındaki gençler bu özgür alanda boş zamanlarını değerlendirirken yanı sıra üniversiteleri hakkındaki gelişmeleri ve etkinlikleri de sosyal ağ üzerinden takip etmektedir.

Şehir yaşamının zorlukları ve telaşı insanların boş vakitlerinde kendi iç dünyalarına dönmelerine neden olmaktadır. Birey günlük yaşamın içerisinde ilişki kurduğu insanlardan karakter aşınmasından dolayı çoğunlukla uzaklaşmaktadır. Yaşadığı sorunlar yüzünden kalabalıklardan uzaklaşan birey dijital çağda bilgisayar ekranına hapsolmektedir. Yalnızlığını sosyal medyada gezinerek gidermeye çalışan birey gerçek yaşamdan uzaklaşarak kendine sanal bir dünya inşa etmektedir. Öncelikli olarak gençler cep telefonu ile çektiği fotoğrafları çeşitli bilgisayar programlarında düzelterek kusursuz bir görüntüye kavuşmaktadır.

Gittikleri mekânlardan yaptıkları paylaşımlarla sosyal becerilere sahip olduklarını arkadaşlarına gösteren gençler, aldıkları beğenilerle motivasyonlarını artırarak yalnızlıklarını unutmaktadırlar. Şehir hayatının sıklığı sörf ortamında giderilerek gençler başka kişilerin yaşamlarına ortak olarak onlarla çeşitli paylaşımlarda bulunabilmektedirler. Bu paylaşımlar sayesinde gerçeğin sosyalliğini internet ağlarında bulan gençler bir nebze de olsa duygusal ve psikolojik hallerini rahatlatmaktadır.

Bu çalışmada hem üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişimde sosyal medyanın etkisini ölçmek hem de Ankara ilinde öğrenim gören üniversite öğrencileri ile Sinop ilinde öğrenim

gören üniversite öğrencilerinin sosyal medya tutumlarını ve bu tutumların kişilerarası etkileşimdeki rolünü karşılaştırmalı olarak ortaya koymak amaçlanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişimde sosyal medyanın etkisini ölçmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada elde edilen bulgular incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir:

- Hem Ankara hem de Sinop illerinde interneti ve sosyal medyayı kullanım oranları oldukça yüksektir.
- Her iki ilde de öğrenciler en fazla arkadaşlarıyla sosyal medya üzerinden iletişim kurmaktadır. Burada kastedilen sosyal medya üzerinden tanıştıkları arkadaşları değil gerçek hayatlarındaki mevcut arkadaşlarıdır.
- Her iki ilde de en çok kullanılan ve üzerinden en çok iletişim kurulan sosyal medya aracı instagram'dır.
- Öğrenciler en fazla gündemi takip etmek için ve arkadaşlarıyla iletişim kurmak için sosyal medya araçlarını kullanmaktadır. Bunu bilgi edinme amacı izlemektedir.
- Sinop'taki öğrenciler iletişim kurmak için en çok telefonu kullanıyorken Ankara'daki öğrenciler en çok internet üzerinden mesajlaşmayı tercih etmektedir.

İletişim bölümü bulguları incelendiğinde her iki ilde de iletişim tercihleri arasında en önde yüz yüze iletişim olmasına karşın öğrencilerin bu yöntemi nispeten daha az kullandığı görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin öncelikli tercihi yüz yüze iletişim olmasına karşın teknolojinin sunduğu imkânlar karşısında daha hızlı ve ucuz iletişim yöntemlerine eğilim gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir. Çalışmaya katılan öğrencilerin birçoğu sosyal medya iletişiminin sosyalleşmeye katkısının olmadığını düşünürken birçok alanda (aktivite duyuruları, ilgi alanları, iletişim vb.) sosyal medya kullanmaktan çekinmemektedir.

Bağlılık bölümü soruları incelendiğinde ilk göze çarpan durum Sinop ilindeki öğrencilerin Ankara'dakilere kıyasla internet bağlılığının yüksek olduğudur. Bu durum farklı açılardan ele alınabilir. Örneğin Sinop ilinde sosyo-ekonomik statü profilinin Ankara'ya kıyasla düşük olması bunun başlıca nedeni olabilir. Daha düşük gelir düzeyi sosyal aktivitelere dâhil olmayı kısıtlayarak kişileri sosyalleşmek için başka yollar aramaya sevk edebilir. Bunun yanı sıra Sinop iline nazaran Ankara'da sosyalleşecek daha fazla alanın olması (Kafeler, aktiviteler, iş olanakları vs.) da bu sonucu etkileyen faktörlerden olabilir. Bu bölümde dikkat çeken diğer nokta ise Sinop'taki öğrencilerin arkadaşlarını internet ve sosyal medya kullanmaya teşvik etme oranının nisbi olarak daha yüksek olmasıdır. Bu durum da internet ve sosyal medyaya bağlılığın diğer bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Gerçeklik bölümünde de her iki ilin bulguları birbirine yakın oranlarda seyretmektedir. Buna karşın Sinop'taki üniversite öğrencilerinin Ankara'daki öğrencilere kıyasla sosyal medya haberlerine daha az güvendiği görülmektedir. Ankara'daki öğrenciler Sinop'takilere kıyasla sosyal medya sitelerinde daha fazla sahte hesap bulunduğunu düşünmektedir.

Kaygı durumu bölümü incelendiğinde en dikkat çeken bulgu Sinop'taki öğrencilerin kaygı durumlarının Ankara'dakilere kıyasla daha yüksek olmasıdır. Çalışmanın genel bulguları ile birlikte değerlendirildiğinde internet ve sosyal medya kullanımının sosyal hayattaki kaygı durumunu olumsuz yönde etkilediğini söylemek yanlış olmayacaktır. Sosyal kaygı durumunu tespit etmek amaçlı sorulan tüm sorularda Sinop ilindeki öğrencilerin Ankara'dakilere kıyasla belli durumlarda daha yüksek tedirginlik duyduğu ve internet ortamında kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir.

Sosyal medya tatmini bölümünde elde edilen bulgular diğer bölüm bulgularıyla örtüşmektedir. Sinop ilindeki öğrencilerin yorum yapmak, internette takip edilmek, bilgi paylaşmak gibi aktivitelerden daha mutlu oldukları görülmektedir.

Yapılan bu çalışma sosyolojik olarak değerlendirildiğinde Ankara ve Sinop illerinin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel olarak birbirlerinden ayrılan yönlerinin de dikkate alınması gerekmektedir. Örneğin bir metropol olan Ankara ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyalleşme alanları (kafe, sinema, buluşma mekanları gibi) Sinop iline kıyasla daha geniştir. Sosyalleşme, iletişim kurma ve bilgi edinme alışkanlıklarının da bu çerçevede farklılık göstereceği beklenmektedir. Bu açıdan incelendiğinde Ankara ilindeki öğrencilerin nisbi olarak interneti daha fazla kullandığı ancak kullanım amaçları ve kullanılan sosyal medya araçları incelendiğinde Sinop ilindeki öğrencilerin interneti bir iletişim aracı olarak kullanma eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Sinop ilindeki öğrencilerin bağımlılık durumlarının yüksekliği, interneti kullanım amacı ile bağdaştırılarak yorumlanabilmektedir.

KAYNAKÇA

Erdoğan, İ. (2002). *İletişimi Anlamak*. Ankara: Erk Yayınları.

Işık, M. (2004). *Sizinle İletişebilmiyoruz?*, Konya: Eğitim Kitabevi.

Işıklar, G. (2017). "İletişim Teknolojilerindeki Değişimin Kültürel Yansımaları". Suat Gezgin ve Tuğba Akdal (ed.). *İletişim ve Kültür*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Oskay, Ü. (2016). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: İnkılâp Yayınları.

Özodaşık, M. (2013). *Kişilerarası İletişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Öztürk, G. (2013). *Dijital Reklamcılık ve Gençlik*. İstanbul: Beta Yayınları.

Sertaş Ertike, A. (2012). *Temel İletişim*. Bursa: Ekin Yayınları.

Timisi, N. (2003). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi*. Ankara: Dost Yayınevi.

Toprak, A., Binark, M., Yıldırım, A., Aygöl, E., Börekçi, S., Çomu, T. (2009). *Toplumsal Paylaşım Ağı Facebook: "Görülüyorum Öyleyse Varım"*. İstanbul: Kalkedon Yayınları. Akt. Babacan, M. E.(2017). *Sosyal Medya ve Gençlik*. İstanbul: Bir Yayıncılık.

Zıllıoğlu, M. (1996). *İletişim Nedir?*. İstanbul: Cem Yayınevi.